



ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

ปริญญา

พลศึกษา

สาขา

พลศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง สถานะการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคเหนือของประเทศไทย

The Status of Physical Education Learning and Teaching Management in
Secondary Schools of the North Region in Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวผกาวดี สะเกาคำ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์กรวี บุญชัย, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์อวยพร ตั้งธงชัย, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงสีทงจิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

The Status of Physical Education Learning and Teaching Management in
Secondary Schools of the North Region in Thailand

โดย

นางสาวพภาวดี สะเกตุคำ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผกาดี สะเกคำ 2556: สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ
ของประเทศไทย ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา) สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์กรวิ บุญชัย, Ed.D. 192 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคเหนือของประเทศไทย 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตร จำนวนชั่วโมงการเรียน การ
สอน การจัดโปรแกรมพลศึกษา สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ และการ
ประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่านพิจารณา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 242 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความ
สมบูรณ์จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.81 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาเกือบทุกโรงเรียน มีการระ
งานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการฝ่ายวิชาการทำ
หน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีการจัดการเรียนการ
สอนพลศึกษาทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมีโรงเรียนบางส่วนกำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม สัปดาห์ 1 ชั่วโมง
ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน ทุกชั้นปี ภาคเรียน
ละ 10 ชั่วโมง และยังมีโรงเรียน ร้อยละ 65.15 กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม
โรงเรียนทั้งหมดมีการดำเนินการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน มีโรงเรียนเพียง 14 โรงเรียน ที่ไม่
มีการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่ไม่ได้จัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็ก
พิเศษ มี จำนวน 120 โรงเรียน สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความ
ปลอดภัย เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ เพียงพอ และมีมาตรฐาน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญในปริมาณ 75% ใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน สมรรถนะของนักเรียนด้านความสามารถในการ
ใช้ทักษะชีวิต และการมีวินัย เป็นประเด็นที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้จัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนามากที่สุด
เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนน เป็นแบบอิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม องค์ประกอบ ในการตัดสินระดับคะแนน
ประกอบด้วยด้านทักษะ ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ซึ่ง
กำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 20, 40, 10, 10 และ 10 ตามลำดับ ประเมินความรู้ด้วยข้อสอบแบบอัตนัยและ
ปรนัย มีการประเมินทักษะทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทดสอบสมรรถภาพทางกายและทางกลไก โดยใช้
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของกีฬาแห่งประเทศไทย ใช้แบบสังเกต วัดคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ ส่วนการวัดคุณธรรมและจริยธรรมใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม

Pagawadee Sapaokham 2013: The Status of Physical Education Learning and Teaching Management in Secondary Schools of the North Region in Thailand. Master of Arts (Physical Education), Major Field: Physical Education, Department of Physical Education. Thesis Advisor: Associate Professor Kornrawee Boonchai, Ed.D. 192 pages.

The purpose of this research was to study the status of physical education learning and teaching management in secondary schools of the north region in Thailand on 7 aspects: teachers, curriculum development, instruction times, physical education programs management, equipment and facilities, learning and teaching management and evaluation. A questionnaire was developed by the researcher and a group of research project. Content validity was judged by 12 experts. The document was mailed to two hundred forty-two physical education chairpersons from two hundred forty-two schools. One hundred eighty-eight respondents (81.81%) were completed and returned. Data were analyzed by using percentage, and mode.

The results revealed that most physical education teachers got a degree in physical education, teaching load was eighteen hours per week. Most schools had developed their own physical education curriculum. School 's academic committee served for instruction times of physical education. For mathayom suksa 1-3, physical education teaching was organized on basic material one hour per week for all grade levels, and some schools define one hour per week for an additional material. In mathayom suksa 4-6, most schools were organized physical education teaching 10 hours per semester. There are some schools, 65.15%, define an additional material one hour per week. All schools ran an intramural athletic program. Only 14 schools did not manage the interscholastic athletic program. There was no physical education program for special children in 120 schools. The space for physical education classes was an outdoor field that was safe and sound. It was also met the standard and sufficient for requirement. Physical education teacher used 75% of child-centered for classroom learning management that using a committee work method of teaching. Ability for life skills of student's competency, and discipline for desirable feature were the most subject matter that physical education teachers organized activities to promote. Grading system was a criterion-and norm-referenced standards. Grades in physical education were based on sport skills, knowledge, morality and ethics, physical fitness, and desirable feature for 20, 40, 10, 10, and 10 points, respectively. Knowledge assessment used essay and objective tests, using quantitative and qualitative measurements to assess sport skills. Sports Authority of Thailand Simplified Physical Fitness Test was used to assess physical fitness and motor fitness. Desirable feature was measured by observation, but using scale of moral and ethics to measure morality and ethics.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษานี้ สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ในการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นผลให้งานวิจัยลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชา พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คณะผู้วิจัย โครงการวิจัยครั้งนี้ ที่ได้ช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเหนือที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท ภาคปกติ รุ่นที่ 22 ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คุณพ่ออนุสิทธิ์ คุณแม่ละออง สะเกาคำ ผู้ให้กำเนิด รวมถึงการสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีให้ข้าพเจ้าตลอดมา เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจตลอดมารวมทั้งเป็นแรงผลักดันให้สามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าประโยชน์และความดีทั้งหลายอันพึงมีจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบ แด่คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ และสมาชิกครอบครัวทุกคน ที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

ผกาવીดี สะเกาคำ

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

(3)

บทที่ 1 บทนำ

1

ความสำคัญของปัญหา

1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6

ขอบเขตของการวิจัย

7

นิยามศัพท์

7

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร

10

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

11

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

17

บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา

23

การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน

29

การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

48

การประเมินผลการเรียนรู้

53

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

62

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

71

ประชากร

71

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

72

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

77

การวิเคราะห์ข้อมูล

78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	79
ผลการวิจัย	79
ข้อวิจารณ์	130
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	142
สรุปผลการวิจัย	142
ข้อเสนอแนะ	152
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	155
ภาคผนวก	160
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	161
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	164
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	167
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	169
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	192

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเหนือของประเทศไทย	71
2	รายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม	74
3	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน	80
4	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย	81
5	จำนวนโรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา	83
6	คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	84
7	ตำแหน่งทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	85
8	ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	85
9	ความรับผิดชอบในการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	86
10	การส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาในด้านการเรียนการสอน	88
11	เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	90
13	การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร	90
14	การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	92
15	คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	93
16	การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	94
17	กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	95
18	ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	97
19	โครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา	98
20	จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	100
21	กิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	100
22	การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	101
23	การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬภายใน	103
24	การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	107
26	การจัดโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาเพื่อนันทนาการ	109
27	สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	110
28	ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	112
29	ครูพลศึกษากับการศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	113
30	การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	114
31	ประเด็นที่คำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้	115
32	วิธีการสอน	116
33	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	116
34	เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	118
35	องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	118
36	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
37	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านทักษะ	121
38	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรม และจริยธรรม	122
39	การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	122
40	แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	125
41	ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	126
42	เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	128
43	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์	129

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

พลศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่ง ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษาของชาติและการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังที่ วรรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...

และจะเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาได้จากการที่วิชาพลศึกษาได้ถูกระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันนี้

ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีการกำหนดสาระและรายวิชาไว้ชัดเจน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531) ส่วนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาพลานามัย จัดอยู่ในกลุ่มวิชาพัฒนาศักยภาพ มีการกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรมทางกาย และกีฬา เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาไว้อย่างชัดเจน วิชาพลานามัย (พลศึกษา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) จัดเป็นวิชาบังคับแกน 3 หน่วยการเรียนรู้ วิชาบังคับเลือก 3 หน่วยการเรียนรู้ และจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเลือกเสรี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) และในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) วิชาพลานามัย ได้จัดอยู่ในกลุ่ม

วิชาพัฒนาศิลปะศึกษาเช่นเดียวกัน วิชาพลานามัย (พลศึกษา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ถูกจัดเป็นวิชาบังคับเลือก 3 หน่วยการเรียนรู้ และจัดอยู่ในกลุ่มวิชาเลือกเสรี และมีการกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรมทางกายและกีฬา เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาไว้อย่างชัดเจน ถูกระบุไว้ในหลักสูตร (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

จากการใช้หลักสูตรหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2535) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้มีการติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการตลอดมา ผลการศึกษาพบว่าหลักสูตรดังกล่าวมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์ จึงก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา และเกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อันเป็นกฎหมายแม่บทที่สำคัญซึ่งว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาลบฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นความมุ่งหมายและหลักการ ตามมาตรา 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ส่งผลให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยหลักสูตรนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) จากการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังเห็นถึงประเด็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีมติเห็นชอบให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดควมสัทธิจ จุฬหมาย สมรรถนะสำคัญ

ของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรเป็นของสถานศึกษาเองโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้เป็นหลัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2545) ที่ระบุว่า

...ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ...

จากศึกษาของอรพรรณ ปุณญา (2553) เกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน และโครงสร้างเวลาเรียนวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดให้เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอนชา มาสมักร (2553) ส่วนการศึกษาของชาตรี สำราญสุข (2555) พบว่า โครงสร้างเวลาเรียนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่ระบุว่า “...ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรด้านการกีฬาและการพลศึกษาให้นักเรียนอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว...”

นอกจากนี้ยังพบประเด็นสำคัญจากการศึกษาของอรพรรณ ปุณญา (2553) อเนชา มาสมักร (2553) และชาตรี สำราญสุข (2555) พบว่า การพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬายังไม่เป็นไปตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี และช่วงชั้น การกำหนดน้ำหนักขององค์ประกอบที่นำมาตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษายังไม่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาพลศึกษากำหนดคะแนนด้านทักษะมากกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ การทดสอบสมรรถภาพทางกายและการพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน พ 4.1 ในการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกโปรแกรม

ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา เป็นการทบทวนเป้าหมายของการนำการกีฬาและการพลศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยวิธีการกำหนดวิชาพลศึกษาลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งระดับอนุบาล ประถม มัธยมศึกษา และระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีการกำหนดให้โรงเรียนจัดหลักสูตรการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมโปรแกรมการเตรียมบุคลากรทางวิชาชีพพลศึกษาและกีฬาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการกีฬาให้เยาวชนในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

อีกทั้งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ในการประชุมครั้งที่ 4 ในช่วงวันที่ 6 – 8 ธันวาคม 2547 ได้เน้นใน 3 เรื่อง ได้แก่ การต่อต้านการใช้สารกระตุ้นในนักกีฬา การพัฒนาการพลศึกษาและกีฬาในระบบการศึกษาและการกีฬากับสตรีในส่วนของการพัฒนาการพลศึกษาและกีฬาในระบบการศึกษายูเนสโกได้เน้นสาระสำคัญว่าด้วยปฏิญญาข้อที่ 2 การจัดการพลศึกษาและกีฬาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตระบบการศึกษาควรบรรจุให้มีวิชาพลศึกษาและกิจกรรมกีฬาให้สมดุลกับวิชาอื่นๆ ให้ความสำคัญในการจัดการพลศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ปัญหาการลดบทบาทความสำคัญและงบประมาณและการหาแนวทางในการสนับสนุนการพลศึกษาและกีฬาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

ในการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ ปัจจัยที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ การจัดและดำเนินการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ โรงเรียนทุกโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องจบวุฒิการศึกษาด้านพลศึกษาตาม เป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4 ปีสร้างกีฬาชาติ พ.ศ.2548-2551 (ระยะครึ่งแผน) ของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ให้มีครูผู้สอนพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา สาขา 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน แนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้โดยการสำรวจสภาพความเป็นจริง ในปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ในด้านต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามหลักการและจุดหมายที่ต้องการ ดังที่ National Association for Sport and Physical Education (NASPE) and American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพ ของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพ ของพลศึกษาในแต่ละรัฐและในเมืองโคลัมเบีย ในด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน นักเรียนที่ ได้รับการยกเว้นการเข้าเรียนวิชาพลศึกษา การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ และหรือการ จัดการเรียนการสอนทดแทน จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียน มาตรฐานหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ผู้บริหาร ศูนย์ประสานงานของรัฐ และการ รวบรวมดัชนีมวลกาย ทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รัฐส่วนใหญ่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ไม่ได้กำหนดเวลาเรียนแน่นอน และประมาณ ครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการจัดการเรียนการสอนและหรือการจัดการเรียน การสอนทดแทน ซึ่งวิธีนี้ทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาลดลง ใน ด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลของวิชาพลศึกษา คือ การควบคุมการศึกษาภายใน บาง รัฐจัดได้มีมาตรฐาน หรือมีการกำหนดไว้แบบกว้างเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและการตัดสินใจเลือก เวลาที่เฉพาะเจาะจง จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และการประเมินนักเรียนเป็นเขตโรงเรียน หรือ ประเมินระดับอื่นๆ ผลการวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษานี้ จะถูกจัดส่งกลับไปให้แต่ละรัฐ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในประเทศไทยตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางใน ปัจจุบันนี้ มีหลายประเด็นที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อันได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การ กำหนดตัวชี้วัด ระดับการศึกษา รวมไปถึงการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลกลาง อีกทั้ง หลักสูตรยังได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเอง การกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรมทาง

กายและกีฬา เวลาเรียนขาดความชัดเจน และจากการศึกษาของอรพรรณ ปุณญา (2553), อนินชา มาสมักร (2553) และชาติรี สำราญสุข (2555) เกี่ยวกับสถานภาพพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา และครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนบางส่วน ไม่ได้จับพฤติกรรมการศึกษาพลศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การศึกษาการจัดทำสาระหลักสูตร การกำหนดชั่วโมงการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน การจัดโปรแกรมวิชาพลศึกษาในโรงเรียน รวมไปถึงสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

จากเหตุผล ความสำคัญและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในปัจจุบัน และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาวงการพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีก และประการสำคัญ คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยแก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสังกัดต่างๆ และในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

4. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเฉพาะ โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมจำนวนประชากร 242 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 242 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูนและจังหวัดอุตรดิตถ์

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามคำศัพท์ใช้สำหรับการวิจัย ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้ตามความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน ได้แก่

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
2. การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

4. การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

6. การจัดการเรียนรู้

7. การประเมินผลการเรียนรู้

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักที่ทำหน้าที่ทางด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา หมายถึง หลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นเอกสารที่ได้จากขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน

จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง การกำหนดชั่วโมงเรียนและชนิดกิจกรรมทางกาย ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ โปรแกรมนันทนาการ

สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การที่นำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาพิจารณาเกี่ยวกับความสามารถ พัฒนาการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในประเทศไทย

ภาคเหนือ หมายถึง จังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของภาคเหนือในประเทศไทย ตามเขตการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูนและจังหวัดอุตรดิตถ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับพลศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของภาคเหนือในประเทศไทย โดยครอบคลุมองค์ประกอบ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา
4. การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน
5. การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้
6. การประเมินผลการเรียนรู้
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี, 2542)เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติฉบับแรกของประเทศ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา หลังจากนั้นได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบางประการ เป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี, 2545) ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ดังนี้

ความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน ดังจะเห็นได้ในมาตรา 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี, 2545) ที่ระบุว่า “...การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข..” เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติทั้งในการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการพิจารณาการจัดเนื้อหา สาระ และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งได้จัดวิชาพลศึกษาไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งในมาตรา 6 กล่าวได้ว่า รัฐให้ความสำคัญของบทบาทวิชาพลศึกษาและจำเป็นต้องสอนในโรงเรียน และเปรียบได้กับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา (กรรวิ บุญชัย, 2555) ก็เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า พลศึกษาช่วยพัฒนาผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ คุณธรรม และเจตคติที่ดีไปพร้อมๆกัน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังจะเห็นได้จากมาตรา มาตรา 7 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี , 2545) ที่ระบุว่า

...ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง...

วิชาพลศึกษา มีส่วนในการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับด้านการกีฬาให้แก่ผู้เรียน เห็นได้จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระที่ 3 มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมสุนทรีภาพของการกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดโปรแกรมการพลศึกษาพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า

...การจัดโครงการพลศึกษาพิเศษ คือ การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ด้วยการจัดสถานที่ กิจกรรมและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถหรือสภาพร่างกายของนักเรียนนั้นๆ...

ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 10 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุว่า

...การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ...

และยังระบุอีกว่า “...การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น...”

ในการจัดโปรแกรมพลศึกษาพิเศษ ครูพลศึกษาต้องเลือกกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อสนองความต้องการให้เด็กผิดปกติได้รับเช่นเดียวกับเด็กปกติ ในการดำเนินโครงการนี้ จำเป็นต้องมีครูที่มีความสามารถในการสอนเด็กที่ไม่ปกติ เช่น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องอาการผิดปกติต่างๆ และรู้วิธีการแก้ไขได้ดีพอควร

มาตราที่นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา คือ มาตรา 22 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุว่า “...การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ...” วิธีการจัดการเรียนรู้ คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) โดยการจัดการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด

ในการจัดการศึกษาตามมาตรา 23 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) คือ “...การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา...” ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามจุดประสงค์ของพลศึกษา ดังที่ Wuest & Bucher (2009 อ้างใน กรรวิ บุญชัย, 2554) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการพลศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive: การคิด) จิตพิสัย (Affective: ความรู้สึกรัก) และทักษะพิสัย (Psychomotor: ปฏิบัติ) โดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตาม
มาตรา 24 ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย
คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มา
ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น
ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน
รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ
อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้รวมทั้งสามารถให้การวิจัยเป็นส่วน
หนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการ
สอนและแหล่งวิทยาการการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา
ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากมาตรา 24 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาต้องจัด
การศึกษาให้สอดคล้องตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา โดยการ
บูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนา
กระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด
ความสนใจ ด้วยวิธีที่หลากหลาย และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทั้งใน
และนอกห้องเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย โดยพิจารณาในมาตราที่ 26 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุไว้ว่า

...ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลาย...

เช่นเดียวกันกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ระบุว่า

...การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้...

ซึ่งในการประเมินวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนต้องประเมินผู้เรียนให้ครบทุกองค์ประกอบทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถภาพทางกาย โดยอาศัยวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงานและภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ การใช้แบบประเมินค่าเกณฑ์การประเมิน เป็นต้น โดยส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองและประเมินเพื่อนนอกเหนือจากครูผู้สอนประเมินเป็นผู้ประเมิน

การจัดทำหรือกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนพลศึกษาที่ต้องจัดทำหลักสูตรวิชาพลศึกษาสำหรับโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้น

ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรา 30 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษาว่า “...ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา...” เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยการสนับสนุนให้ครูผู้สอนพลศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมวิชาการ การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน งานอีกส่วนหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนา การเรียนการสอน คือความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองของครูผู้สอนในเวลาเดียวกัน

จากการศึกษาดังรายละเอียดสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการจัดการและพัฒนาศึกษาของประเทศ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม เพื่อนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตต่อไป โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคม ฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชน ให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน อีกทั้งยังให้สิทธิและโอกาสแก่คนไทยทุกคนในการเข้ารับการศึกษาท่าเทียมกัน โดยยึดหลักว่าทุกคนต้องมีความสามารถในการเรียน และสามารถพัฒนาตนเองได้ เน้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละสถานศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง โดดยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นหลัก

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสม ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่ปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้มีความพร้อมและจุดเน้น ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เพื่อให้จัดการศึกษาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การจัดทำหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียนทั่วทั้งประเทศจำเป็นต้องจัดทำเนื้อหาของหลักสูตรให้อยู่ภายใต้หลักการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551) จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาไม่มีการปรับมาตรฐานเรียนรู้ แต่มีการเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำ ไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้การสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาประกอบด้วย 5 สาระ และ 6 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1 : การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 : เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 : ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 : เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 : การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1 : เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 : รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขันและชื่นชมสุนทรีภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 : การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 : เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 : ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 : ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาเสพติด และความรุนแรง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดนี้เป็นเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้ กิดการเรียนรู้เมื่อจัดการเรียนรู้จบในแต่ละหน่วย และยังเป็นตัวช่วยกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่มีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรม

ระดับการศึกษาและโครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6)
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ของแต่ละชั้นปี เป็นจำนวน 80 ชั่วโมงต่อปี คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อเทอม หรือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่มสาระเดียว ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งออกเป็น วิชาสุขศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และวิชาพลศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) มีการกำหนด เวลาในการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษารวมทั้ง 3 ปี เป็นจำนวน 120 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี หรือ 20 ชั่วโมงต่อเทอม หรือ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่มเดียว ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งกันออกเป็น 30 นาทีต่อสัปดาห์หรืออาจจัดการเรียนการสอนวิชาละสัปดาห์เว้นสัปดาห์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน การวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจำเป็นต้องทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู

การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติการประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) และที่สำคัญที่สุด คือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งนับว่ากฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ที่ยึดเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาของประเทศไทย ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ดังมาตรา 6 ที่กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากความมุ่งหมายและหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป้าหมายสูงสุดการศึกษาคือ พัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ในทุกด้านและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งพลศึกษานับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ในทุกด้าน ดังที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กล่าวว่า กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา เป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน และในส่วนของพลศึกษานั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา

และเมื่อพิจารณาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า ได้มีการกำหนดจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย ในข้อที่ 3 นอกจากนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังได้มีการกำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ซึ่งทั้งนี้ วิชาพลศึกษาได้ถูกจัดให้เป็นวิชาหนึ่งที่โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนทุกชั้นปี ดังนั้น วิชาพลศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียน ดังที่ Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540) ได้กล่าวว่า

...พลศึกษาควรจะต้องจัดให้มีโปรแกรมการสอนขั้นพื้นฐานในกิจกรรมทางกายต่างๆ สำหรับนักเรียนทุกคน และควรจะเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกๆ คน การที่จะมีการยกเว้นให้แก่เด็กคนใดคนหนึ่ง ควรจะขึ้นอยู่กับหลักฐานว่านักเรียนผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาทางการพลศึกษามาแล้ว...

พลศึกษา เป็นรายวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากการประชุมวิชาการแห่งชาติระหว่างวันที่ 10-12 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย ที่จังหวัดราชบุรี สมาชิกสมาคมฯ และผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งได้ข้อสรุปเพื่อประกาศเป็นปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้นรวมถึงระดับอาชีวศึกษาด้วย ในสถาบันอุดมศึกษาควรต้องจัดกิจกรรมพลศึกษาเป็นวิชาบังคับให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนอย่างน้อย 2 หน่วยกิต ตลอด 4 ปีการศึกษา

2. บุคลากรผู้สอนสุขศึกษาและพลศึกษา ต้องมีวุฒิการศึกษาในสาขานี้โดยตรง และจัดหาให้มีจำนวนได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. การเตรียมหรือผลิตบุคลากรทางวิชาชีพสุศึกษาและพลศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดโดยองค์การสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ กีฬาและการเดินร่าสากล (ICHPER•SD) และองค์การสุศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

4. หลักสูตรสุศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง รวมทั้งสมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันทนการแห่งประเทศไทยด้วย

5. สถาบันการศึกษาทุกระดับ ควรต้องดำเนินการสุศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และกระบวนการเรียนรู้สุศึกษา พลศึกษา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว/การกีฬาอย่างต่อเนื่อง

6. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ

7. ต้องมีการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับปรัชญา และมาตรฐานการเรียนรู้ในวิชาชีพอย่างครบถ้วน โดยการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน

8. นอกจากใบประกอบวิชาชีพครูแล้ว บุคลากรผู้สอนสุศึกษาและพลศึกษา ควรต้องมีใบประกอบวิชาชีพของสาขานี้เพิ่มอีกด้วย

9. การดำเนินงานตามข้อ 8 สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย และสมาคมวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมอยู่ด้วยในฐานะองค์กรวิชาชีพ

10. รัฐควรกำหนดหน่วยงาน องค์กรที่รับผิดชอบดูแลการจัดการสุศึกษาในสาขานี้ และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

11. การจัดหลักสูตรในสถานศึกษาในส่วนของสุศึกษาและพลศึกษา ควรมีการดำเนินงาน 3 ขอบข่าย คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การบริการ และการจัดสิ่งแวดล้อม

12. ควรให้ความสำคัญกับการประเมินด้านสุขภาพในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระดับชาติด้วย

นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงความสำคัญของพลศึกษาไว้ในผลจากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (International Conference on Sport and Education) เพื่อฉลองปีแห่งกีฬาและการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 2005 ซึ่งจัดขึ้นโดยรัฐบาลไทย ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม ถึง 2 พฤศจิกายน 2548 ณ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม 627 คน จาก 65 ประเทศ ซึ่งได้มีข้อตกลงร่วมกันในปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ของการเล่นกีฬาและการพลศึกษาในมิติการออกกำลังกาย การพักผ่อน และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านหลักสูตรกีฬาและโรงเรียนที่มีคุณภาพ
2. การเล่นกีฬาและการพลศึกษา ควรได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีคุณภาพ และควรให้ยึดถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับประเทศชาติ
3. ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรด้านการกีฬาและการพลศึกษาให้นักเรียนอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง / สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง / สัปดาห์) ในระยะยาว
4. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และอาสาสมัคร ควรจัดหาอุปกรณ์กีฬาและบุคลากรด้านการกีฬาสำหรับประชาชนทั่วไป ในการเข้าไปมีส่วนในการพัฒนาการเล่นกีฬาและการศึกษา
5. ให้ทุกประเทศจัดทำนโยบายเพิ่มประสิทธิภาพด้านการกีฬาและการพลศึกษา ประกอบด้วยแผน 2 ระยะๆ ละ 5 ปี
6. ควรมีการรวบรวมผลการวิจัยองค์ความรู้ ผลของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ระบบการจัดการ การวัดและการประเมินผลไว้ในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาแผนฯ

7. ให้นำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยทุนและผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ เช่นเดียวกับผู้รับผิดชอบด้านการกีฬาและการพลศึกษาในกระทรวง เครือข่ายสถาบัน และสมาคม วิชาชีพ ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล

8. ขอบเขตของยุทธศาสตร์ชาติ ควรครอบคลุมถึงหลักสูตรการศึกษาด้านการกีฬาและการพลศึกษาสำหรับโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมไปถึงในโปรแกรม การศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนและ โปรแกรมความเชี่ยวชาญด้านการกีฬาและการพลศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานอาชีพด้านการกีฬาสำหรับเยาวชน

9. ประเด็นสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้มีเรื่องของการขยายผลของการกีฬาและการพลศึกษาไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาในสหัสวรรษนี้โดยเฉพาะเป้าหมาย เพื่อจัดความยากจนการ รมรงค์ด้านการกีฬาสำหรับเยาวชน ความเสมอภาคทางเพศ และการดูแลสุขภาพ

10. การจัดเตรียมผู้ฝึกสอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการกีฬาและการพลศึกษา ควรจัดเป็น ประเด็นที่มีความสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ โดยเน้นที่ความรู้ในหลักสูตรและข้อมูลเกี่ยวกับความ เชี่ยวชาญส่วนบุคคลในระดับโรงเรียน รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ เช่น เพศ ความบกพร่องทาง ร่างกาย จริยธรรม เป็นต้น

11. องค์กรสหประชาชาติ ควรให้การสนับสนุนการนำผลของยุทธศาสตร์ชาติ ไปสู่การ ปฏิบัติในระดับชาติ

12. องค์กรสหประชาชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดปีแห่งการกีฬาและการพลศึกษาระหว่างประเทศ ควรนำเสนอแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการพลศึกษา ในโรงเรียนต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์กรสหประชาชาติ

จากหลักการดังกล่าว สามารถสรุปเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้ คือ ควรกำหนดวิชาพลศึกษาลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งในระดับ อนุบาล ประถม มัธยมศึกษา และระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยกำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็น ส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดชั่วโมงการ

เรียนการสอนวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง / สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง / สัปดาห์) ในระยะยาว

พลศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาวิชาหนึ่งในสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญต่อการศึกษานานาชาติและการพัฒนามนุษย์ให้เป็นสมบูรณ์ในทุกด้านเป็นอย่างมาก ดังที่ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาไว้ดังนี้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...

เช่นเดียวกันกับพิชิต ภูติจันทร์ (2547) ที่ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษา เป็นศาสตร์ที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตลอดจนสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลางพลศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา เป็นองค์หนึ่งขององค์ศึกษา 4 อัน ได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา นอกจากจะช่วยพัฒนาสิ่งดังกล่าวแล้ว ยังช่วยสร้างเสริม ปลุกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเพิ่มพูนคุณภาพของความเป็นคนมากขึ้น อันได้แก่ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความอดทนอดกลั้น ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความมีเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์...

จากบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าพลศึกษามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามและมีพัฒนาการในหลายๆด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านจิตใจ โดยอาศัยกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่เลือกสรรแล้วเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติโดยตรงด้วยตนเอง ดังนั้น พลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่โรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน

การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน

การจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงความหมายของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ไว้ว่า โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน คือ รายการการจัดพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์เพื่อให้ นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทุก ๆ คน ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน และทั่วถึงกันตามความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมถึงการได้รับคำสอน การช่วยเหลือแนะนำ การใช้สถานที่ การใช้อุปกรณ์ และการใช้บริการอย่างอื่น ๆ เกี่ยวกับการพลศึกษาด้วย เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคน ได้พัฒนาการตามศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด

ฟอง เกิดแก้ว และคณะ (2523) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดโครงการพลศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

1. โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน (Class instruction program) หมายถึง การจัดการสอนพลศึกษา ประจำปี ประจำภาคเรียน ประจำเดือน ประจำสัปดาห์และประจำวัน ที่เน้นให้เด็กมีทักษะเบื้องต้นในการเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ เน้นการมีทัศนคติที่ดีต่อการเล่นกีฬา เพื่อเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ และต้องปลูกฝังระเบียบวินัย การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
2. โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน (Intramural program) หมายถึง การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้นำเอาทักษะ ความรู้ความสามารถจากการเรียนพลศึกษาในชั้นเรียนมาใช้ในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีประสบการณ์จากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
3. โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน (Interscholastic program) หมายถึง การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนต่อโรงเรียน หรือการแข่งขันระหว่างกลุ่มโรงเรียน เพื่อเป็นการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พบปะสังสรรค์และแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ กับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน

4. โครงการสันทนาการในโรงเรียน (School recreation program) หมายถึง การจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสนองความต้องการ หรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้นักเรียนที่มีความต้องการทั้งในด้านการออกกำลังกาย และต้องการหาความสนุกสนานรื่นเริงหลังจากเวลาเรียนตามปกติ

5. โครงการบรรดิกทางพลศึกษา (Adapted physical education program) หมายถึง การจัดพลศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องทางกาย เป็นโครงการที่ดัดแปลงกิจกรรมเกม กีฬาต่าง ๆ และกิจกรรมเข้าจังหวะ ให้เหมาะสมกับความสามารถ และความสนใจของนักเรียน

สอดคล้องกับ วิสูตร กองจินดา (2545) ที่กล่าวว่า การดำเนิน โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โปรแกรมการนันทนาการ
5. โปรแกรมบรรดิก

เช่นเดียวกันกับวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ไว้ว่าโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่จะถือว่ามีความสมบูรณ์ได้นั้นจะต้องมีการจัดการในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน พร้อมๆ กันดังนี้

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน (Physical Education Class Instruction Programs)
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน (Intramural Athletic Programs)

3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน (Interscholastic Athletic Programs)

4. โปรแกรมการพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ (Adapted Physical Education Programs)

สรุปได้ว่า โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพลศึกษา ซึ่งโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

3. โปรแกรมการแข่งขันระหว่างโรงเรียน

4. โปรแกรมการพลศึกษาพิเศษ

5. โปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งสรุปเกี่ยวกับโปรแกรมพลศึกษาในแต่ละโปรแกรมดังนี้

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน คือ โปรแกรมการจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนได้กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี วิชาพลศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญสำหรับนักเรียนที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันระหว่างที่อยู่ในวัยเด็กกำลังเรียนและในวัยที่เป็นผู้ใหญ่หลังจากเรียนสำเร็จจากโรงเรียนไปแล้ว ประเทศต่างๆ จึงมักจะเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษาได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับตลอดหลักสูตรการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว ความมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาที่พอจะสรุปได้ที่สำคัญจะมีอยู่ 5 ประการ

ดังต่อไปนี้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

1. เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการ การเคลื่อนไหวของร่างกาย ช่วยให้อวัยวะมีการเจริญเติบโตตามอัตราที่ควรจะเป็น
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในการทำงานประสานกันระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ หรือที่เรียกว่าเพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะในกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปใช้เล่นในเวลาว่าง หรือเมื่อหลังออกจากโรงเรียนไปแล้ว
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นในการออกกำลังกายและ การเล่นกีฬาด้วยความปลอดภัยเพื่อสุขภาพของตนเอง
4. เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณธรรม มีน้ำใจนักกีฬา
5. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรัก มีความสนใจในการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อมิตรภาพและ เพื่อความสนุกสนาน

หลักของการจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

1. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในแต่ละระดับชั้นจะต้องมีความมุ่งหมายที่ ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้และบรรลุผลได้ทั้ง 5 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ คุณธรรม การมีน้ำใจนักกีฬา ด้านทัศนคติความรักและความชอบในการเล่นกีฬา คือให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเหมาะสมกับสภาพการณ์โรงเรียน และในขณะเดียวกันครูก็ควร จะให้นักเรียนได้ทราบความมุ่งหมายนั้น ๆ ด้วย
2. ในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาทุกครั้ง ครูควรจะให้กิจกรรมพลศึกษาหรือ กีฬาหลาย ๆ อย่างเพื่อที่จะช่วยให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ในทุก ๆ ด้านด้วย

3. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรคำนึงถึงหลักการทางสรีรวิทยาการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยาการกีฬาควบคู่กันไปด้วย เพราะหลักการของสาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาเป็นอย่างมาก

4. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรยึดหลักของคุณค่าทางนันทนาการในแต่ละกิจกรรมด้วย ทั้งนี้เพราะว่าปรัชญาการสอนพลศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือ เพื่อให้นักเรียนได้นำกิจกรรม ที่ได้เรียนไปแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเวลาว่างต่อไป ดังนั้นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางนันทนาการจะเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญช่วยให้บรรลุตามความมุ่งหมายนี้ได้

5. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาควรจะเป็นโปรแกรมที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมพลศึกษาที่เป็นพื้นฐานหลายๆ อย่างต่างๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลายๆ อย่างทำให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจและพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างกว้างขวางจะได้เป็นพื้นฐานในการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่สูงต่อไป

6. สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษา นั้น การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาควรจะมี ความต่อเนื่องและมีระดับที่สูงต่อจากระดับชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัดและความสนใจ สามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกิจกรรมต่างๆ อาจจะจัดให้นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบของ เกมหรือกีฬาอื่นๆ อย่างแท้จริงได้

7. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรจะได้มีการวางแผนที่แน่นอนและมีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น ดินฟ้าอากาศ สถานที่ อุปกรณ์ มีแผนการสอนประจำสัปดาห์ ประจำ ภาค และประจำปี ไว้ในแต่ละระดับชั้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

8. โปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาจะมีความสำเร็จหรือไม่มากนักน้อยเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับครูพลศึกษาเป็นสำคัญ ครูพลศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในโปรแกรมการสอนพลศึกษา นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีปรัญญาที่ถูกต้องในการจัดโปรแกรมพลศึกษาใน

โรงเรียนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมคติ มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะดำเนินการตามโปรแกรมเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนด้วยความจริงใจและเต็มใจด้วย

9. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความพร้อมและพัฒนาการเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตยอีกในโอกาสข้างหน้าต่อไปอีก ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ ตามที่ครูพิจารณาเห็นสมควรด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

10. ทศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษานับว่ามีความสำคัญมากในการที่นักเรียนจะนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองในชีวิตประจำวัน ถ้านักเรียนเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาและเห็นประโยชน์ของวิชาพลศึกษาในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว นักเรียนก็มักจะมีความสนใจและตั้งใจเรียนในวิชาพลศึกษา และนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนวิชาพลศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ฉะนั้นเพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาพลศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ครูผู้สอนควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามอุดมคติของการพลศึกษา มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจในตัวนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนด้วยความเต็มใจ พร้อมกับสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสนุกสนานและบรรลุตามผลระดับความสามารถของแต่ละคนด้วย

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน คือ การแข่งขันกีฬาซึ่งจัดให้มีการแข่งขันในระหว่างพวกเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้น ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี่ หรืออื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน ในการจัดการแข่งขันส่วนใหญ่จะจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วทั้งหมด เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเลือกแข่งขันตามความถนัดและความสนใจของตนให้มากที่สุด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดพลศึกษาในโรงเรียน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้นำความรู้ ความเข้าใจในกฎกติกาทักษะของกีฬาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้วในห้องเรียนมาใช้แข่งขันหรือเล่นเพื่อความ

สนุกสนานตามความสามารถ ความสนใจ หรือความต้องการอย่างแท้จริง โดยการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการจัดที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษา มาแล้วมาใช้เพื่อความสุขสนุกสนานและออกกำลังกายตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนแข่งขันกีฬาต่างๆ ได้มีความรู้และประสบการณ์ของการแข่งขันโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะถือว่าประสบการณ์ในการแข่งขันเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่อชีวิตมาก อย่างหนึ่งในชีวิตจริงของนักเรียนแต่ละคนจะต้องประสบกับความสมหวังและผิดหวัง ซึ่งเทียบได้กับการชนะและการแพ้ในเกมกีฬา
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทดสอบความสามารถของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนร่วมโรงเรียนที่อยู่ในวัยและระดับเดียวกัน
4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะต่างๆ ประจำตัว เช่น การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย การมีระเบียบวินัยในตนเอง การเคารพต่อกฎและระเบียบข้อบังคับ และอื่นๆ ทั้งนี้เพราะว่าการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการแข่งขันที่มีผลได้ผลเสียน้อย ทำให้การแข่งขันมักจะนำไปตามอุดมคติของการแข่งขันกีฬาที่แท้จริง
5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อการแข่งขันกีฬา และได้นำการกีฬาไปใช้เล่นในเวลาว่าง เพื่ออุดมคติของการกีฬาอย่างแท้จริง คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อมิตรภาพ และกีฬาเพื่อความสุขสนุกสนาน
6. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้รับความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเล่นกีฬา และการแข่งขันกีฬาภายในขอบข่ายและตามอุดมคติของการกีฬามากยิ่งขึ้น

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ของตนเองให้สูงขึ้นอีก และในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังคุณลักษณะอื่นๆ ประจำตัว การมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความรักหมู่รักคณะ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและอื่นๆ ในสภาพการณ์ที่ท้าทายมากกว่าควบคู่กันไปด้วย และการที่โรงเรียนจัดให้มีโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยไม่ได้จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมก่อน ถือว่าการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นผิดหลักการหรือปรัชญาการพลศึกษาของโรงเรียนโดยสิ้นเชิง หลักสำคัญสำหรับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีดังนี้ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548)

1. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรคำนึงถึงคุณค่าที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ
2. คณะกรรมการจัดการแข่งขัน ควรมีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกซ้อมและส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ยึดในหลักการและปรัชญาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนในการจัดและดำเนินการแข่งขันหรือฝึกซ้อมนักกีฬาโดยเคร่งครัด
3. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไม่ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่ต้องใช้เวลาฝึกซ้อมและแข่งขันเป็นระยะเวลานาน ต้องปรับกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์และระยะเวลาของการแข่งขันให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนที่จะทำการแข่งขัน
4. สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด
5. นักเรียนที่เป็นนักกีฬาเข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ที่ตนเองจะต้องมีตลอดเวลาการฝึกซ้อมและแข่งขัน
6. ครูควรจะได้ชี้แจงให้กับนักเรียนที่เข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายและปรัชญาของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจโดยถูกต้อง

7. การฝึกซ้อมของครูต้องถือว่าเป็นการให้การศึกษาแก่นักเรียนควบคู่กันไปด้วย

8. ครูควรได้ติดตามเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือหรือติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนและผลการเรียนของนักเรียนที่เป็นนักกีฬาเป็นระยะๆ อย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลควบคู่กันไป

9. ถ้าหากเป็นไปได้ ครูไม่ควรใช้เวลาเรียนตามปกติเพื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬา ครูควรแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมในแต่ละวันให้พอดี เพื่อให้นักเรียนมีเวลาพอที่จะทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนประจำวันได้

10. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนแต่ละครั้ง ครูควรจะแน่ใจว่าได้ให้นักเรียนเตรียมตัวฝึกซ้อมมาแล้วอย่างเพียงพอ

11. การเข้าร่วมการแข่งขันทุกครั้ง ครูจะต้องกำชับให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกา ตลอดจนการเคารพเชื่อฟังคำตัดสินของผู้ตัดสินอย่างเคร่งครัด

12. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้ง ครูไม่ควรจะเน้นให้นักเรียนเห็นแก่ชัยชนะหรือถ้วยรางวัลมากเกินไป ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันและประโยชน์ที่จะได้รับการจากการแข่งขันกีฬา

13. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นสิ่งช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นการแข่งขันจึงไม่ควรมาเป็นอุปสรรคของการเรียนซึ่งเป็นการปูพื้นฐานแก่ชีวิตและอนาคตของนักเรียนเป็นอันขาด

14. ในกรณีที่มึนนักเรียนไปเชียร์กีฬาด้วย โรงเรียนหรือผู้ฝึกกีฬาควรชี้แจงให้นักเรียนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

15. เพื่อให้การแข่งขันกีฬาได้บรรลุผลตามที่วางไว้มากยิ่งขึ้น ครู ผู้ฝึกกีฬา และผู้จัดการแข่งขันควรจะมีวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักกีฬาทั้งสองฝ่ายมีความเป็นมิตร และมีความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกันทั้งก่อนเล่น ระหว่างเล่น และหลังเล่น

16. ครูผู้ฝึกและโรงเรียนยึดมั่นในอุดมคติและทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

17. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอีกแบบหนึ่ง คือ การแข่งขันกีฬานอกโรงเรียน เป็นการจัดการแข่งขันที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อความสนุกสนานและเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างสองโรงเรียนหรือมากกว่า เชื่อมความสัมพันธ์กัน และมีการจัดการแข่งขันกีฬาเพียงหนึ่งอย่างหรือสองอย่าง โดยจะจัดการแข่งขันให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันหรือสองวันเป็นอย่างช้า

โปรแกรมการพลศึกษาพิเศษ

การจัดโปรแกรมการพลศึกษาพิเศษหรือโครงการพลศึกษาพิเศษ คือ การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ด้วยการจัดสถานที่ กิจกรรม และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถหรือสภาพร่างกายของนักเรียนนั้นๆ นักเรียนที่มีความสามารถและสภาพของร่างกายแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548) อาจจะแยกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

ประเภทแรก ได้แก่ นักเรียนที่มีร่างกายปกติแต่ไม่มีพื้นฐานทางกลไกของร่างกายพอที่จะทำให้สามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนคนอื่นๆ ในระดับชั้นเดียวกันได้ เช่น มีกำลังแขน กำลังขา กำลังกล้ามเนื้อ ส่วนอื่นๆ ของร่างกายน้อยเกินไป นักเรียนที่มีความสามารถน้อยดังกล่าวนี้ ควรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู เพื่อช่วยปรับปรุงและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านที่ยังขาดหรือด้อยอยู่ให้มีความพร้อมให้สามารถที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นเรียนได้ตามปกติต่อไปได้ การจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ครูควรจะได้คำนึงถึงความปลอดภัยความพร้อมของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นักเรียนเพิ่งฟื้นจากการเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นระยะเวลานานควรจะได้มีการปรึกษาแพทย์และมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเภทที่สอง ได้แก่ นักเรียนที่มีสภาพทางด้านร่างกายที่ผิดปกติอย่างไม่ถาวร (Functional Defects) อันเนื่องมาจากการทำงานของกล้ามเนื้อของร่างกายด้านหนึ่งด้านใดมากเกินไป เช่น เด็กบางคนที่ยืนนั่งเองและชอบอุ้มนั่งด้วยเอวข้างหนึ่งจะมีเอวเอียงไปข้างหนึ่ง นักเรียนบางคน ที่มี

ร่างกายสูงชะลูดมากกว่าเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งหมดในชั้นเรียนเวลาเดินไปไหนกับเพื่อนคนอื่น ๆ ก็พยายามย่นหรือเดินให้หลังโกงเพื่อให้มีความสูงเท่ากับเพื่อนคนอื่น ๆ โดยไม่รู้สึกลำบาก ลักษณะร่างกายที่ผิดปกติอันเนื่องมาจากการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนหนึ่งส่วนใดตามลักษณะของกิจกรรมหรือสิ่งแวดล้อมเช่นนี้นั้น ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขโดยทันทั่วทั้งทีนาน ๆ เข้าอาจจะได้มีความไวต่อข้อบกพร่องเหล่านั้นได้หรือได้ด้วยความยากลำบากก็ได้ ฉะนั้นครูพลศึกษาที่ดีควรจะมีความไวต่อข้อบกพร่องของร่างกายของนักเรียนเหล่านั้นตลอดเวลาด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ที่อ่อนแอหรือขาดการเคลื่อนไหวมีความแข็งแรงได้สัดส่วนและความสมดุลกัน เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนมีทรวดทรงและบุคลิกภาพที่สง่างามต่อไป

ประเภทที่สาม คือ นักเรียนที่มีสภาพทางด้านร่างกายผิดปกติอย่างถาวร (Structural Defects) เช่น แขน ขาลีบ เป็นอัมพาต อันเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุหรือสาเหตุอื่นๆ จริงอยู่แม้ว่าร่างกายมีความผิดปกติมากเช่นนี้ก็ตาม แต่ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่มีสภาพเช่นนี้ก็ยังมีเหมือนกัน ครูพลศึกษาที่ดีจะพยายามจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่มีสภาพร่างกายดังได้กล่าวมาแล้วนี้ควบคู่ไปด้วยกัน การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนประเภทนี้ควรจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือจากแพทย์โดยใกล้ชิด มิฉะนั้นแล้วการจัดกิจกรรมพลศึกษานั้นอาจจะเป็นโทษแก่นักเรียนมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับก็ได้

ประเภทสุดท้าย คือ นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เช่น นักเรียนที่เป็นนักกีฬาดีเด่นของโรงเรียน หรือนักเรียนที่มีความสามารถสูง สามารถที่จะเข้าแข่งขันกีฬาระดับประชาชนหรือเป็นตัวแทนในทีมชาติเพื่อเข้าแข่งขันระหว่างประเทศ เป็นต้น ถ้าหากเป็นไปได้ก็ควรมีโครงการเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเหล่านี้ได้มีความสามารถยิ่งขึ้นต่อไป เช่น เป็นผู้ช่วยครูในการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การเป็นเจ้าหน้าที่ เป็นต้น นอกจากเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์แล้วยังจะเป็นการฝึกหัดการเป็นผู้นำ การรับผิดชอบของนักเรียนและอื่นๆ ในการที่จะเป็นพลเมืองดีในสังคมต่อไปอีกด้วย

โปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ

วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวถึงโปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการไว้ว่า

...การจัดนันทนาการในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่นๆ เพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้นักเรียนที่มีความต้องการทั่วไปด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ เช่น อาจจะเป็นเวลาเลิกเรียนตอนเย็น หรือวันหยุด เป็นต้น...

และมีหลักการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน (วิสูตร กองจินดา, 2545) ดังนี้

1. ควรมีคณะกรรมการดำเนินงาน โปรแกรมนันทนาการเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และครูอื่นๆ ที่มีความสนใจ ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ
2. อุปกรณ์จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน
3. สถานที่จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอกับประเภทกิจกรรมและจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
4. ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ จะต้องเป็นเวลาว่างของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดในเวลาดังนี้ เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ตอนค่ำ วันหยุดราชการ หรือวันนักขัตฤกษ์
5. กิจกรรมแต่ละอย่างควรมีอาจารย์ที่ปรึกษา
6. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม
7. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่สมัครร่วมกิจกรรมแต่ละประเภทด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ

8. ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกิจกรรมต่างๆ
9. ควรฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมนันทนาการ
10. การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยให้มาก และจัดในกรณีที่จำเป็นจริงๆ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ดังข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักการและปรัชญาพลศึกษา ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ และโปรแกรม นันทนาการ โดยโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนนั้นเป็นโปรแกรมที่มุ่งปูพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษาให้นักเรียนทุกๆ คน ส่วนโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นโปรแกรมที่มุ่งให้ทุกคนได้นำสิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ สำหรับโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นเป็นโปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนคนอื่น ได้เสริมสร้างความสามารถของตนเองกับนักเรียนโรงเรียนอื่นให้สูงขึ้นต่อไปอีก ในด้าน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อพิเศษนั้น เป็นโปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้มีความจำกัดทางด้านร่างกายหรือความจำกัดทางด้านอื่นที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ตามปกติได้ และโปรแกรมนันทนาการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้นักเรียนที่มีความต้องการทั่วไปด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ

การบริหารงานบุคลากรและเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 30 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2545) ระบุไว้ว่า “...ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา...”

จากมาตรานี้ สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ให้สามารถทำการวิจัย และนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การที่ครูผู้สอนจะสามารถทำการวิจัยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามกระบวนการได้นั้นสามารถทำได้โดยสถานศึกษาจัดให้ครูผู้สอนได้รับการอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540) กล่าวถึงการบริหารบุคลากรและเจ้าหน้าที่พลศึกษา ไว้ว่า

1. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เลือกบุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าทำงานโดยใช้แหล่งข้อมูลสามแหล่งด้วยกันคือ แหล่งข้อมูลจากการเสนอแนะและรับรองจากบุคคลอื่น จากสำนักงานจัดหางาน และจากหน่วยงานของครู
2. บุคลากรทางพลศึกษาควรมีการพิจารณาคุณสมบัติบางประการในการที่จะเลือกบุคลากรใหม่เข้าทำงาน คือ อายุ การได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ ทักษะ รูปร่าง หน้าตาและนิสัยส่วนตัว
3. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องแสดงตัวอย่างในการเป็นคณะอาจารย์ในวิชาชีพ คือให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมในระดับที่สูงที่สุด
4. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องปฏิบัติตามนโยบายในการที่จะส่งเสริมการพัฒนาของคณะเจ้าหน้าที่บุคลากร
5. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องจัดประชุมอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของตนเองนอกเหนือจากการประชุมของคณะอาจารย์
6. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องมีการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิกในภาคด้วยวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

7. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เข้าร่วมประชุมอาจารย์ที่โรงเรียนจัดขึ้น

8. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เข้าร่วมประชุมวิชาการทางพลศึกษาด้วย

สำหรับการเลือกและจัดสรรบุคลากร ผู้บริหารควรจัดผู้สอนวิชาพลศึกษาโดยเริ่มพิจารณาจากครูพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหรือมีความรู้ในด้านนี้โดยตรงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาพลศึกษา และควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ถ้ามีไม่พอหรือไม่มีจึงค่อยพิจารณาจากครูที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชุดพลศึกษา ครูที่ชอบและสนใจกีฬาเป็นอันดับต่อไป และถ้าไม่มีจริงๆ ก็อาจขอนิสิต นักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันการศึกษาวิชาชีพพลศึกษาต่างๆ มาช่วยหรืออาจจ้างครูพิเศษมาจากที่อื่นก็ได้ (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2541)

สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน ส่วนอัตรากการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันต่อสัปดาห์ หรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกเหนือจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้น และสุดท้ายที่สำคัญคือ ครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2541)

การบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540) ได้วางหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนที่เกี่ยวกับสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกทางการพลศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะไปมาได้โดยง่าย คือ สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนี้ ผู้ใช้สามารถที่จะนำไปใช้ได้โดยง่ายและสะดวก

2. ความสวยงาม คือ สถานที่ควรจะมี ความสวยงาม ดึงดูดความสนใจแต่ก็ไม่ฉาบฉวย และควรกระตุ้นให้เห็นความสำคัญในการที่จะช่วยกันบำรุงรักษา

3. จัดให้เป็นส่วนๆ หรือเป็นหมวดหมู่ คือ เขตของกิจกรรมและกิจกรรมที่เป็นกลุ่มเดียวกัน และมีความเกี่ยวข้องกันที่ต้องใช้งานด้วยกัน หรือเกี่ยวข้องกันโดยจะจัดให้อยู่เป็นส่วนๆ อันเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน

4. ความประหยัด คือ ให้มีความประหยัดทั้งทางด้านเวลา กำลังงาน และค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และให้การเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างถูกต้องลักษณะให้มากที่สุด

5. ความสามารถที่จะขยายได้ในโอกาสข้างหน้า คือ มีความสามารถที่จะเพิ่มขอบข่ายและจำนวนของกิจกรรมต่างๆ ที่จะเพิ่มขึ้นในโอกาสข้างหน้าได้ และในขณะที่เดียวกันก็จัดให้มีความพร้อมที่บุคคลสามารถจะมีส่วนร่วมได้ด้วยความปลอดภัย

6. ความโดดเด่น คือ จะต้องมีการจำกัดไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน มีเสียง หรือความขึ้นมารบกวน มีการแยกกิจกรรมให้เป็นไปตามกลุ่มของผู้ที่มีส่วนร่วม และมีการป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในกลุ่มอื่นๆ เข้ามาได้ การควบคุมแสง เสียง ความร้อน และการถ่ายเทอากาศ ควรจะมีการควบคุมแยกเป็นส่วนๆ ไป

7. ความปลอดภัย ถูกต้องตามสุขลักษณะและสุขอนามัย สิ่งต่างๆ ของสถานที่และของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ จะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีในการที่จะจัดและการบำรุงรักษา สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

8. การควบคุมดูแล การที่จะสามารถดูแลควบคุมได้อย่างทั่วถึงและจัดกิจกรรมตลอดจนจัดกลุ่มต่างๆ ได้เป็นอย่างดีนั้น สามารถที่จะกระทำได้โดยให้ผู้นำที่มีความรับผิดชอบมองเห็น หรือไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องนั้นได้โดยง่ายและรวดเร็ว และในขณะที่เดียวกันก็มีการแยกกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปโดยชัดเจน การควบคุมดูแลสถานที่ที่อาจจะมีอันตรายเกิดขึ้นนั้น ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้นำตามกฎหมาย

9. ความมีประโยชน์ ความมีประโยชน์ของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปรับสถานที่เหล่านั้นให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายๆ อย่างด้วยความปลอดภัย มีความสนุกสนานและการเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่สามารถใช้สถานที่ได้ตามฤดูกาลก็เป็นการเพิ่มประโยชน์ของการใช้สถานที่มากยิ่งขึ้นอีก

10. ความถูกต้อง สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้นควรจะได้เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียน หลักสูตรวิชาการ และตามที่กฎหมายได้บังคับไว้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดและดูแลอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษาไว้ดังนี้

1. อุปกรณ์และวัสดุทุกประเภท ควรจัดให้มีพร้อมสำหรับกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาทุกชนิดที่มีแผนว่าจะจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ทั้งนี้รวมทั้งกิจกรรมที่จะมีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และกิจกรรมที่จะจัดให้มีในลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย

2. หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่ายและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาวางตามลำพังได้ด้วย

3. โรงเรียนหรือผู้ที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษา ควรจะได้มีโครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสใช้อุปกรณ์และวัสดุที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วยการนำไปใช้ในการเล่นหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาต่างๆ ในเวลาวางตามความถนัดและความสนใจของตนเองให้มากที่สุด

4. คุณค่าหรือประโยชน์ของอุปกรณ์หรือวัสดุแต่ละอย่างนั้นควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่ยที่นักเรียนได้นำออกไปใช้เป็นสำคัญ

5. ความคงทนถาวรของอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่อยและความยาวนานที่อุปกรณ์หรือวัสดุส่วนนั้นได้ถูกนำไปใช้งานมากกว่าการเก็บรักษาไว้เฉยๆ

6. ผู้รับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวกับอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษาควรจะให้การศึกษาในวิธีการใช้ และวิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้เหล่านั้นในวิธีการที่ต้องควบคู่กันไปด้วย โดยให้ถือว่าอุปกรณ์หรือวัสดุทุกอย่างที่นำมาใช้นั้นควรจะได้รับ การดูแล รักษาเสมือนกับเป็นสมบัติของตัวเอง

7. เพื่อความปลอดภัยและให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดมานั้น ควรจะเป็นอุปกรณ์หรือวัสดุที่เป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของวิชาชีพด้วย

8. เพื่อให้การเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พออย่างแท้จริง จำนวนและขนาดของอุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดหานั้นควรจะได้เป็นไปตามหลักการและมีจำนวนเป็นไปตามอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนตามหลักการของวิชาชีพพลศึกษาด้วย

9. เพื่อให้การจัดหาอุปกรณ์หรือวัสดุได้ถูกต้องและเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรของโรงเรียน ความ ต้องการ และความสนใจของนักเรียนอย่างแท้จริง การจัดหานั้นควรจะทำให้ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอนหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ความสัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนนอกเหนือจากนักเรียนด้วย เพราะชุมชนจำเป็นต้องใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา กีฬา และกิจกรรมนันทนาการในบางโอกาส

2. ประเภท ขนาด และที่ตั้งจะต้องสัมพันธ์กับชุมชนโดยส่วนรวม

3. ควรมีการวางแผนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน
4. ในการวางแผนควรพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ พร้อมทั้งยังเป็นแหล่งเสริมสร้างสมรรถภาพด้วย
5. สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนและชุมชน
6. กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้เพื่อความสะดวกและความปลอดภัย
7. มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนระหว่างองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน เกี่ยวกับการออกแบบอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับกิจกรรมพลศึกษาการกีฬาและนันทนาการ
8. เชิญหน่วยงาน องค์กร และบุคลากรอื่นๆที่มีความสนใจในการวางแผนหลักสูตรเข้ามามีส่วนร่วมด้วย
9. ตั้งที่ปรึกษาซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการวางแผนไว้ด้วย
10. ควรมีการสำรวจและประเมินผลแหล่งงบประมาณและใช้ให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดและบริหารงานทางพลศึกษามีความเกี่ยวข้องกับงานสามด้าน คือ ด้านการบริหารโปรแกรมพลศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก โดยงานทั้งสามด้านนั้นจะมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาที่ดีนั้นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมาเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการ และจะต้องใช้สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลของการบริหารงานนั้นออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

ประชาคมการศึกษา นักคิด นักการศึกษา สถาบันทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหลายต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ถึงเวลาต้องปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทย ด้วยเหตุผลและความจำเป็น (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543) ดังนี้

1. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย
2. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย
3. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์
4. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสังคมไทย
5. ปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย

การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครูอาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่นโยบายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเหมือนอดีตที่ผ่านมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ถือว่าเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมาตราที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” คือ มาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัส และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล

ครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสดูฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก

การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้หลายระดับ ทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

นอกจากพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แล้ว ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็ยังได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวไว้ในหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเองกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับ
ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) แสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้ง
คำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน
สถานการณ์ต่างๆ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการ
กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการ
แสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตรจริงได้
ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอน
จะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand)
และสุขภาพ (Health) อีกทั้งครูผู้สอนจะต้องดำเนินการสอน การเรียน และการประเมินผลดำเนินไป
ด้วยกันอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กันโดยทั้งหมดเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ
การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็น

สำคัญ แต่ทั้งนี้ที่กล่าวว่าผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้แปลว่าครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษามีพลังและศักดิ์ศรีในการแก้ปัญหาของมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การประเมินผลการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ ไว้ในมาตรา 26 ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา”

และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และตัดสินผลการเรียน

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบการศึกษาต่างๆ

8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้ รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดระดับของการดำเนินงานไว้เป็น 4 ระดับ คือ การวัดและประเมินระดับชั้นเรียน การวัดและประเมินระดับสถานศึกษา การวัดและประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา การวัดและประเมินระดับชาติ ระดับที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้นสอนมากที่สุดและเป็นหัวใจของการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ผู้เรียน คือ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

นอกจากนั้น สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ยังได้ให้นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ไว้ดังนี้

การวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งการจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้น อาจต้องใช้เครื่องมือวัด เพื่อให้ได้ตัวเลข ที่สามารถแทนคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการวัด

การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ดีความ บันทึกลง และใช้ข้อมูล เกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียน ที่ทำในภาระงาน/ ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

การประเมินค่า/การตัดสิน (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดหลายๆ อย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ซึ่งคือการสรุปผลการเรียนนั่นเอง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ดีความ บันทึกลงข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาดีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้ก็นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้อยู่ในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชา และการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู

อีกทั้ง ยังได้กล่าวถึงประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มี 4 ประเภทซึ่งมีความแตกต่างกันตามบทบาท จุดมุ่งหมายและวิธีการวัดและประเมินดังนี้

1.1 การประเมินเพื่อจัดวางตำแหน่ง (Placement Assessment) เป็นการประเมินก่อน เริ่มเรียนเพื่อต้องการข้อมูลที่แสดงความพร้อม ความสนใจ ระดับความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผน และออกแบบ กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่มและรายชั้นเรียน

1.2 การประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อค้นหาว่า ผู้เรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน สิ่งที่ยังไม่รู้ก่อนนี้ถูกต้องหรือไม่ จึงเป็นการใช้ในลักษณะ ประเมินก่อนเรียน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายบุคคลที่มักจะเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการออกเสียงไม่ชัด แล้วหาวิธีปรับปรุงเพื่อให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ขั้นต่อไป วิธีการประเมินใช้ได้ทั้งการสังเกต การสอบพูดคุย สอบถาม หรือการใช้แบบทดสอบ ก็ได้

1.3 การประเมินผลย่อย (Formative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for learning) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอนโดยมิใช่ใช้แต่การ ทดสอบ ระหว่างเรียนเป็นระยะๆ อย่างเดียว แต่เป็นการที่ครูเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไม่ เป็นทางการด้วย ขณะที่ให้ผู้เรียนทำภาระงานตามที่กำหนด ครูสังเกต ชักถาม จดบันทึก แล้ว วิเคราะห์ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ จะต้องให้ผู้เรียนปรับปรุงอะไรหรือผู้สอนปรับปรุง อะไรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด การประเมินระหว่างเรียน ดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลงาน การพูดคุย ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การสัมภาษณ์ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการสอบ เป็นต้น

1.4 การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) มักเกิดขึ้นเมื่อจบหน่วย การเรียนรู้เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัด และยังใช้เป็นข้อมูลในการ

เปรียบเทียบกับ การประเมินก่อนเรียน ทำให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน การประเมินสรุปผลการเรียนรู้อยู่ยังเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตอนปลายปี/ปลายภาคอีกด้วย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลาย โดยปกติมักดำเนินการอย่างเป็นทางการมากกว่าการประเมินระหว่างเรียน

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามวิธีการแปลความหมายผลการเรียนรู้ มี 2 ประเภทที่แตกต่างกันตามลักษณะการแปลผลคะแนน ดังนี้

2.1 การวัดและประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่ม หรือในชั้นเรียน

2.2 การวัดและประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

สอดคล้องกับ กรรวิ บุญชัย (2552) ที่ได้กล่าวว่า มาตรฐานสำหรับการประเมิน (Standard for Evaluation) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

การอิงเกณฑ์/การอิงบรรทัดฐาน (Criterion referenced) เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ คาดว่า ทุกส่วนทุกคนหรือส่วนใหญ่สามารถบรรลุได้ นักเรียนบรรลุระดับการปฏิบัติที่ต้องการ ไม่ได้เปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคน ไม่สนใจในการเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ แต่เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ ในการกำหนดเกณฑ์นั้นก็อาศัยจากเกณฑ์หรือกลุ่ม หรือจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

การอิงปกติวิสัย (Norm referenced) มีการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนด้วยกัน ต้องการทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เมื่อตรวจสอบคะแนนของตนเองกับคะแนนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในแบบทดสอบเดียวกัน การรายงานผลนั้นบอกได้ว่านักเรียนคนนั้นปฏิบัติทักษะดีแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในเพศเดียวกัน กลุ่มอายุหรือชั้นเดียวกัน

และกรรวิ บุญชัย (2550) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า การประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) เป็นการประเมินที่ทำการวัดออกมาเป็นจำนวน ตัวเลข เช่น การวัดความเร็วในการวิ่ง 100 เมตร จะได้เป็นระยะเวลาซึ่งวัดด้วยนาฬิกาจับเวลา การวัดระยะทางในการขึ้นกระโดดไกล จะได้ผลเป็นระยะทางจากการวัดด้วยเทปวัดและ การทำลูก- นั่ง 1 นาที จะได้จำนวนครั้งที่ปฏิบัติได้ เป็นต้น ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบทดสอบปรนัย (Objective Test) จะมีลักษณะการทดสอบที่ชัดเจน ผู้ให้คะแนนจึงไม่มีผลต่อการให้คะแนน
2. การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) เป็นการประเมินความถูกต้อง ความสวยงามของการปฏิบัติหรือความสามารถในกีฬาสchiedต่างๆ ที่ไม่สามารถประเมินในเชิงปริมาณได้ เช่น ยิมนาสติกลีลา กระโดดน้ำ การเดินร่า กิจกรรมเข้าจังหวะ ดาบสากล หรือท่าทางการเหวี่ยงไม้กอล์ฟ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินด้วยการสังเกตของครูผู้สอน (Subjective Test) ซึ่งจะมีผลต่อการให้คะแนนเพราะบางครั้งอาจจะเกิดจากความพึงพอใจของผู้ให้คะแนนแต่ละคน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึง เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของการตัดสินผลการเรียน ไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้นๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินในระดับผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องตรวจสอบความรู้ความสามารถที่แสดงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งต้องสร้างให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนด้วยการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน ตัวชี้วัดซึ่งมีความสำคัญในการนำมาใช้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้นั้นยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้เรียนใช้ในการตรวจสอบย้อนกลับว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือยัง การประเมินในชั้นเรียนซึ่งต้องอาศัยทั้งการประเมินผลย่อยเพื่อการพัฒนา และการประเมิน ผลรวมเพื่อสรุปการเรียนรู้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาโดยผู้สอน กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการผ่านตัวชี้วัดทุกตัวให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา กล่าวคือ ให้ท้าทายการเรียนรู้ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้ เข้าใจ ทำได้นั้น เป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หากยังไม่บรรลุ จะต้องหาวิธีการช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสูงสุด การกำหนดเกณฑ์นี้ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนรวมกำหนดด้วย ได้ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและสร้างแรงจูงใจในการเรียน การประเมินเพื่อการพัฒนา ส่วนมากเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เช่น สังเกต หรือซักถาม หรือการทดสอบย่อย ในการประเมินเพื่อพัฒนานี้ ควรให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ผู้เรียนแต่ละคน อาจใช้เวลาเรียนและวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน ฉะนั้นผู้สอนควรนำข้อมูลที่ได้มาปรับวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่การบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ในท้ายที่สุด อย่างมีคุณภาพ การประเมินเพื่อการพัฒนาจึงไม่จำเป็นต้องตัดสินให้คะแนนเสมอไป การตัดสินให้คะแนนหรือให้เป็นระดับคุณภาพควรดำเนินการโดยใช้การประเมินสรุปผลรวมเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้และจบรายวิชาเท่านั้น

การตัดสินผลการเรียน ตัดสินเป็นรายวิชา โดยใช้ผลการประเมินระหว่างภาคและปลายภาค ตามสัดส่วนที่สถานศึกษากำหนด ทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินและให้ระดับผลการเรียนทั้งนี้ ผู้เรียนต้องผ่านทุกรายวิชาพื้นฐาน

โดยองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประกอบไปด้วย

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นรายวิชาตามตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐาน และตามผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม ตามที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลหลายๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยวัดและประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน โดยสังเกตพัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน สังเกตพฤติกรรมกรเรียน การร่วมกิจกรรม ผู้สอนควรเน้น การประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินจากโครงการ หรือการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ควบคู่ไปกับการใช้การทดสอบแบบต่าง ๆ อย่างสมดุล ต้องให้ความสำคัญกับ การประเมินระหว่างเรียน มากกว่าการประเมินปลายปี/ปลายภาค และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการ เลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่างๆ

2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่าน มาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษา ถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ผู้เรียนและประเมินการเลื่อนชั้นเรียน ตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่างๆ

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 คุณลักษณะ ในการประเมินให้ประเมินแต่ละคุณลักษณะ แล้วรวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมินทุกฝ่ายและ

แหล่งข้อมูลหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสู่การสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมิน การเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่างๆ

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน และเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่างๆ

กรรวิ บุญชัย (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (Test/Device) การวัด (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation)

แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (Test/Device) หมายถึง เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อสอบข้อเขียน ข้อคำถามสำหรับสอบปากเปล่า เครื่องมือ อุปกรณ์ แบบทดสอบวัดความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ แบบวัดเจตคติ และวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบประเมินการทำงานเป็นทีม หรือแบบวัดโครงการ

การวัด (Measurement) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ (Baumgartner, 2003 อ้างใน กรรวิ บุญชัย, 2552)

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง เป็นขบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาศัยการวัดเป็นเครื่องมือ ตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุหรือไม่

การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องที่จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การประเมินผลเป็นกระบวนการซึ่งใช้การวัด เป้าหมายของการวัดคือ รวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผล ส่วนแบบทดสอบใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป

จากการศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการ

สอน องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ การวัด และการประเมินผล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินเชิงปริมาณ และการประเมินเชิงคุณภาพ โดยประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การประเมินเพื่อจัดวางตำแหน่ง การประเมินเพื่อวินิจฉัย การประเมินผลย่อย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ จำแนกตามวิธีการแปลความหมายผลการเรียนรู้ ได้แก่ การวัดและประเมินแบบอิงกลุ่ม การวัดและประเมินแบบอิงเกณฑ์ และองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชาตรี สุขสำราญ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคกลางในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอน วิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและพลศึกษา จำนวน 215 คน จาก 215 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 198 ฉบับ (ร้อยละ 92.09) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาวิชาพลศึกษา มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา ทุกโรงเรียนมีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยคณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรประกอบด้วย ครูผู้วิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ องค์ประกอบในการตัดสิน

ระดับคะแนน ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคมซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 50, 20, 10, 10 และ 10 ตามลำดับ

พงศธร ไพจิตร (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สถานภาพของโปรแกรมการสอนวิชา พลศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของ โปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านระเบียบการจัดการเรียนการสอน ด้านวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ด้าน สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการประเมินผลการเรียน การสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามไปยังประธานผู้รับผิดชอบการเปิดสอนวิชา พลศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 41 มหาวิทยาลัย ได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมา 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.12 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่กำหนดให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนวิชา พลศึกษาทั่วไปทุกคน โดยกำหนดไว้ในหมวดวิชาเลือกเสรี รายวิชาละ 2 หน่วยกิตและกำหนดไว้ ในหมวดวิชาบังคับรายวิชาละ 3 หน่วยกิต เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ลักษณะวิชาเป็นทั้งแบบ บรรยายร่วมกับการปฏิบัติ ทุกมหาวิทยาลัยจัดชั้นเรียนแบบสหศึกษา จำนวนผู้เรียนหมู่ละ 31-40 คน ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาพลศึกษาตามความสนใจ รายวิชาที่ผู้เรียนสนใจลงทะเบียนมาก คือ วิชา แบดมินตัน และลีลาศ วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาทั่วไป คือ ด้านความรู้ สุขภาพ สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานที่ อุปกรณ์และสิ่ง อำนวยความสะดวกมีความเพียงพอ และได้มาตรฐาน ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาทางด้าน พลศึกษาโดยตรง และมีการส่งเสริมบุคลากรผู้สอนเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ประชุมและ สัมมนา

เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนน ใช้แบบอิงเกณฑ์ ผู้สอนมีการประเมินตนเองและผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการประเมินการสอน ผู้เรียนสามารถตรวจสอบคะแนนของตนเองได้ ผู้เรียนมีการ ประเมินตนเอง และประเมินเพื่อนๆ ในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลเป็นแบบทดสอบที่ ครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง และมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำกิจกรรมที่ได้เรียนในวิชาพลศึกษา ทั่วไป ไปใช้ภายหลังการสิ้นสุดการเรียนการสอน

อนเชา มาสมักร(2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา ด้านการจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 180 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 170 คิดเป็นร้อยละ 94.44 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 2 ชั่วโมง /สัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานส่วนใหญ่ เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์องค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 40,20,20,10 และ 10 ตามลำดับ

อรพรรณ ปญญา (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา

และพลศึกษา จำนวน 534 คนจาก 534 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษามีภาระงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตร พลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี สถานที่ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้งมีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูก สุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็น สาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน ส่วนใหญ่ เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ องค์กรประกอบ ในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 40,20,20,10 และ 10 ตามลำดับ

เกรียงศักดิ์ วิจักขณ์กาญจน์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหารและครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (self-administered questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนและด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสอนพลศึกษา พบว่า มี ระดับปัญหาน้อย ปัญหาด้านความรู้และทักษะของผู้สอนในเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตรกลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ

การขาดงบประมาณสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา การขาดครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีไม่เพียงพอ และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง “โครงการประเมินผล ยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2545-2549) และประเมินการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 5 ภาค ได้แก่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร แล้วสุ่มจังหวัดตัวอย่าง 4 จังหวัดในแต่ละภาค และรวมกรุงเทพมหานครเป็น 17 จังหวัด ในแต่ละจังหวัด สุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. จำนวนตัวอย่างนักเรียน นักศึกษาสุ่มสำรวจจากจำนวนโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 125 โรงเรียน พื้นที่ 500 คน รวม 2,500 คน
2. จำนวนตัวอย่างประชาชนทั่วไปพื้นที่ละ 500 คน รวม 2,500 คน
3. จำนวนนักกีฬา 5 ภาค พื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนรวม 793 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 7 ชุด โดยในแบบสอบถามจะตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถนำไปพิจารณาใช้เป็นเกณฑ์บ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่างๆได้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีดังนี้

1. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายให้กับนักเรียนและเยาวชน
2. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีสถานที่ อุปกรณ์ สื่อการสอนด้านพลศึกษา รวมทั้งครูพลศึกษาไม่เพียงพอ

3. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของครูพลศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในปี 2548 มีจำนวนโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วประเทศเท่ากับ 32,280 โรงเรียน มีครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาจำนวน 16,957 คน คิดเป็นจำนวนครูพลศึกษาต่อโรงเรียนเท่ากับ 0.52 คนต่อโรงเรียน ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายครู 1 คนต่อ 1 โรงเรียน หรือคิดเป็นจำนวนโรงเรียนที่มีครูวุฒิสอนพลศึกษาเฉลี่ยทั่วประเทศร้อยละ 52.5 แสดงว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความต้องการครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาอีกเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั่วประเทศ

4. วุฒิของครูที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน จากจำนวนโรงเรียน 393 โรงเรียน มีครูที่สอนพลศึกษาจำนวน 1,093 คน จำแนกเป็นครูที่มีวุฒิปริญญา จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 วุฒิปริญญาตรีการศึกษาร้อยละ 1.1 วุฒิสถาบันการศึกษาร้อยละ 3.9 และวุฒิอื่นๆ ร้อยละ 25.6 แสดงว่า ยังขาดครูที่มีวุฒิปริญญาอีกร้อยละ 30.7

ประสิทธิ์ คำภีร์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.08 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนทั้งหมดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 1,500 คน การจัดชั้นเรียนในแต่ละระดับชั้น ส่วนใหญ่จัดระดับชั้นละ 1 ห้อง จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้องคือ น้อยกว่า 30 คน สถานที่ใช้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพพอใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดโครงการพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่รับผิดชอบ ครูส่วนใหญ่รับผิดชอบมากกว่า 3 รายวิชา

3. ปัญหาด้านการจัดและบริหารโครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและการวัดและประเมินผลมีปัญหาในระดับน้อย

4. ส่วนปัญหาที่พบในระดับกลางคือ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณ หมววิชาพลานามัย ไม่มีการประชุมเพื่อจัดทำโครงการสอนวิชาพลศึกษา จำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูผู้สอนบางส่วนไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และขาดบุคลากรที่ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล

5. ปัญหาที่พบระดับมากคือ อุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและไม่ได้มาตรฐานจากงบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมแซม

งานวิจัยต่างประเทศ

Kulik (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดของคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ตามข้อกำหนดของ NASPE (Nation Association for Sport and Physical Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุเวลาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) และเพื่อประเมินว่าลักษณะของโรงเรียน (สถานที่ จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม) มีผลต่อเวลาในการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 39 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 91 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในมณฑลออลเลนนี่ (Allegheny) มณฑลบีเวอร์ (Beaver) มณฑลอินเดียนา (Indiana) และมณฑลเวสมอร์แลนด์ (Westmoreland) โดยให้หัวหน้าหมววิชาพลศึกษา หรือครูพลศึกษาทำแบบสำรวจออนไลน์เกี่ยวกับเวลาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่ NASPE (Nation Association for Sport and Physical Education) ได้กำหนดให้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับโปรแกรมพลศึกษาที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนวันที่สอนวิชาพลศึกษาคือ 28 ± 1.4 2.7 ± 1.4 และ 2.5 ± 1.4 วัน/สัปดาห์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ และเวลาที่ใช้สอนคือ 104.9 ± 54.3 100.1 ± 55.1 และ 92.3 ± 53.4 นาที/สัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของครูพลศึกษาหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ใน

การเรียนการสอนไม่ได้ส่งผลต่อเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาพลศึกษา อีกทั้งไม่ได้เป็นผลจากขนาดของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาทุกวัน และไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษา 225 นาที/สัปดาห์

Nation Association for Sport and Physical Education & American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของวิชาพลศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของวิชาพลศึกษาในแต่ละรัฐและในโคลัมเบีย เกี่ยวกับด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านเด็กที่ได้รับการยกเว้น การยกเว้นการจัดเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการและหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน ด้านจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ด้านมาตรฐานหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านวุฒิการศึกษาของครูพลศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านที่ตั้งผู้ประสานงานของรัฐ และด้านการรวบรวมข้อมูลดัชนีมวลกาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ ได้รับการตอบกลับจำนวน 51 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลและรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้เป็นของแต่ละรัฐ สรุปเป็นแผนภูมิ ผลการวิจัยจะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ เพื่อให้ทราบรายละเอียดและนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตามที่ต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่ารัฐส่วนใหญ่มีการคำสั่งเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดเวลาที่ต้องการแน่นอน และประมาณครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการจัดเรียนการสอนและหรือมีการจัดการเรียนการสอนทดแทน ซึ่งวิธีการนี้เป็นการลดประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนลง

ในด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลของวิชาพลศึกษา คือ การควบคุมการศึกษาภายใน บางรัฐจัดได้มีมาตรฐาน หรือมีการกำหนดไว้แบบกว้างเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและการตัดสินใจเลือกเวลาที่เฉพาะเจาะจง จำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง และการประเมินนักเรียนเป็นเขตโรงเรียน หรือประเมินระดับอื่นๆ ผลการวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษาเหล่านี้ จะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ

Dumaguin (1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของมลรัฐฮาวาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน (The Physical Education Assessment Instrument) ของมลรัฐฮาวาย ซึ่งใช้ในการประเมินผู้บริหารโรงเรียน ได้ส่ง

แบบสำรวจจำนวน 16 ชุด ให้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 16 โรงเรียนที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบประเมินค่าเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล และเพื่อใช้ในการประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโปรแกรมพลศึกษาในแต่ละโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนต่ำกว่ามาตรฐานและบางโรงเรียนไม่ได้จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับในร่มและกลางแจ้งเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเหนือของประเทศไทย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 242 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 242 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเหนือของประเทศไทย

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
1. เชียงราย	48
2. เชียงใหม่	46
3. น่าน	31
4. พะเยา	19
5. แพร่	18
6. แม่ฮ่องสอน	13
7. ลำปาง	32
8. ลำพูน	16
9. อุตรดิตถ์	19
รวม	242

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัย และคณะผู้วิจัยโครงการวิจัย สร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของ ประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบ เพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป (Multiple Choices)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ ของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียง ข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบ ได้หลายข้อ (Multi-Response)

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบ เพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบ ได้ หลายข้อ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นคำถาม ปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และคำถามปลายเปิด

2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้ เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบ ได้หลายข้อ

2.5 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามปลายปิดแบบสำรวจ
รายการ (Check lists)

2.6 การจัดการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว
จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียง
ข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ
และคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา
เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถามและวิธีการ
วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน	- ขนาดของโรงเรียน - ลักษณะของโรงเรียน - สัดส่วนของจำนวนนักเรียน	- คำถามปลายปิดแบบคำถาม - เลือกคำตอบเพียงข้อเดียว - จากข้อคำตอบมากกว่า 2 ข้อคำตอบขึ้นไป	ร้อยละ
2. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษา			
2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	- จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน - เพศ - อายุ - จำนวนครูผู้สอนที่จบวุฒิการศึกษาสาขาพลศึกษา - จำนวนครูผู้สอนที่จบวุฒิการศึกษาสาขาอื่น - คุณวุฒิทางการศึกษา - ตำแหน่งทางวิชาการ - ภาระงานสอน - รายวิชาที่สอน - ระดับที่สอน - จำนวนชนิดของกิจกรรมทางกาย - การส่งเสริมครูผู้สอนด้านการเรียนการสอน	- คำถามปลายปิด แบบ - คำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้ - เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
2.2 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	- กระบวนการจัดทำ - สาระหลักสูตรพลศึกษา - คณะกรรมการการจัดทำ - สาระหลักสูตรพลศึกษา - ประสิทธิภาพการจัดทำ - หลักสูตร - เอกสารหลักสูตรพลศึกษา - ปัญหาในการจัดทำ	คำถามปลายปิด แบบ คำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้ เลือกมากกว่า 2 คำตอบ ขึ้นไปและแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ
2.3 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา	- จำนวนชั่วโมงเรียนพลศึกษา/สัปดาห์ - จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬา	- คำถามปลายปิด แบบ - คำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือก - มากกว่า 2 คำตอบ - ขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ ฐานนิยม
2.4 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน	- โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน - โปรแกรมการจัดการพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ - โปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ	คำถามปลายปิด แบบ คำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้ เลือกมากกว่า 2 คำตอบ ขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
2.5 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา	- สภาพและลักษณะสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา - สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน - อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชา	คำถามปลายปิด แบบสำรวจรายการ	ร้อยละ
2.6 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้พลศึกษา	- พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 - กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - วิธีการสอน - สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คำถามปลายปิด แบบ คำถามให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้ เลือกมากกว่า 2 คำตอบ ขึ้นไป และแบบคำถามที่ ให้เลือกตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ
2.7 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา	- เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนน - องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน - วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมิน	- คำถามปลายปิด แบบ คำถามให้เลือกตอบ เพียงข้อเดียว จาก คำตอบที่ให้เลือก มากกว่า 2 คำตอบ ขึ้นไป และแบบคำถามที่ ให้เลือกตอบได้หลายข้อ - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ ฐานนิยม

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และคณะผู้วิจัยโครงการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 12 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ก) พิจารณาในส่วนขององค์ประกอบเกี่ยวกับการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ความเหมาะสม และการใช้ภาษาสำหรับข้อคำถามในแต่ละด้าน ผู้ทรงคุณพิจารณาเห็นว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6. เสนอผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และคณะผู้วิจัยโครงการวิจัย พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนเพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

3. ในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดตามเป็นระยะๆ พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.81 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหา
ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าฐานนิยม (Mode)
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และ
ค่าฐานนิยม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษา ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไป 242 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.81 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
2. การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา
3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา
4. การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
6. การจัดการเรียนรู้
7. การประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน ลักษณะของโรงเรียน และจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครู 1 คน นำเสนอเป็นค่าร้อยละและ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

(N=198)		
รายการ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน		
เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)	56	28.28
กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)	99	50.00
ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)	17	8.59
ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)	25	12.63
ไม่ระบุ	1	0.14
ลักษณะของโรงเรียน		
เฉพาะชาย	-	-
เฉพาะหญิง	4	2.00
สหศึกษา	194	98.00
จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน		
น้อยกว่า 30 คน	44	22.22
31-40 คน	129	65.15
41-50 คน	23	11.62
มากกว่า 50 คน	2	1.01

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ50) เป็นโรงเรียนขนาดกลาง รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ28.28) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ12.63) และโรงเรียนใหญ่ (ร้อยละ8.59) ตามลำดับ

ลักษณะของโรงเรียน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ98.00) เป็นโรงเรียนสหศึกษา รองลงมาเป็นโรงเรียนเฉพาะหญิง (ร้อยละ2.00)

จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องเรียนต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 65.15) คือ 31-40 คน รองลงมา คือ น้อยกว่า 30 คน (ร้อยละ22.22) 41-50 คน (ร้อยละ 11.62) และมากกว่า 50 คน (ร้อยละ 1.00) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ทั้ง 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา จำนวนชั่วโมงในการเรียน การสอนพลศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกกีฬา การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา นำเสนอเป็นค่าร้อยละและฐานนิยม ดังรายละเอียดในตาราง 4-43

2.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

(N = 705)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน		
ครูประจำการ	572	81.13
- ชาย	434	61.56
- หญิง	138	19.57

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(N = 705)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ครูอัตราจ้าง	108	15.32
- ชาย	86	12.20
- หญิง	22	3.12
ไม่ระบุ	25	3.55
ช่วงอายุของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน		
น้อยกว่า 25 ปี	18	2.55
25-29 ปี	77	10.92
30-34 ปี	102	14.47
35-39 ปี	65	9.22
40-44 ปี	53	7.52
45-49 ปี	87	12.34
50-54 ปี	131	18.58
55 ปีขึ้นไป	122	17.30
ไม่ระบุ	50	7.09

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย มีจำนวน 705 คน เป็นครูประจำการ 572 คน (ร้อยละ 81.13) เพศชาย (ร้อยละ 61.56) เพศหญิง (ร้อยละ 19.57) เป็นครูอัตราจ้าง 108 คน (ร้อยละ 15.32) เพศชาย (ร้อยละ 12.20) เพศหญิง (ร้อยละ 3.12) และมีที่ไม่ระบุ 25 คน (ร้อยละ 3.55)

ช่วงอายุของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 18.58) อยู่ระหว่าง 50-54 ปี รองลงมาคือ มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 17.30) ถัดมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 30-34 ปี (ร้อยละ 14.47) ช่วงอายุระหว่าง 45- 49 ปี (ร้อยละ 12.34) ช่วงอายุระหว่าง 25-29 ปี (ร้อยละ 10.92) ช่วงอายุ

ระหว่าง 35-39 ปี (ร้อยละ 9.22) ช่วงอายุระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 7.52) และน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 2.55) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนโรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

(N = 198)

จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (คน)	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
0	2	1.01
1	46	23.23
2	48	24.24
3	38	19.19
4	20	10.10
5	13	6.57
6	7	3.54
7	10	5.05
8	7	3.54
9	4	2.02
10	2	1.01
12	1	0.51

จากตารางที่ 5 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา และมี 2 โรงเรียน (ร้อยละ 1.01) ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ 48 โรงเรียน (ร้อยละ 24.24) มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 2 คน รองลงมาคือ จำนวน 46 โรงเรียน (ร้อยละ 23.23) มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 1 คน จำนวน 38 โรงเรียน (ร้อยละ 19.19) มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 3 คน และมี 1 โรงเรียน (ร้อยละ 0.51) ที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 12 คน

ตารางที่ 6 คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(N = 705)

วุฒิการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	551	78.16
ปริญญาโท	120	17.02
ไม่ระบุ	34	4.82
สาขาวิชา		
สาขาวิชาพลศึกษา	637	90.35
สาขาวิชาอื่นๆ ดังนี้	64	9.08
- วิทยาศาสตร์การกีฬา	18	2.55
- สุขศึกษา	22	3.12
- สาธารณสุข	5	0.71
- ศิลปะ	5	0.71
- สังคม	4	0.57
- ดนตรี	4	0.57
- เกษตร	1	0.14
- บริหารการศึกษา	3	0.43
ไม่ระบุ	4	0.57

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 78.16) รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท (ร้อยละ 17.02)

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 637 คน (ร้อยละ 90.35) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาพลศึกษาและมี 64 คน (ร้อยละ 9.08) สำเร็จการศึกษาทางด้านอื่นๆ ประกอบด้วย สุขศึกษา (ร้อยละ 3.12) วิทยาศาสตร์การกีฬา (ร้อยละ 2.55) สาธารณสุขและศิลปะ (ร้อยละ 0.71) สังคมและดนตรี (ร้อยละ 0.57) บริหารการศึกษา (ร้อยละ 0.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ตำแหน่งทางวิชาการของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(N = 705)

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวนคน	ร้อยละ
คศ.1	108	15.32
คศ.2	248	35.18
คศ.3	201	28.51
ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ	50	7.09
ไม่ระบุ	98	13.90

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35.18) จำนวน 248 คน มีตำแหน่งทางวิชาการ คศ.2 รองลงมาคือ คศ.3 (ร้อยละ 28.51) คศ.1 (ร้อยละ 15.32) และมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจำนวน 98 คน ที่ไม่มีระบุ (ร้อยละ 13.90)

ตารางที่ 8 ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(N=198)

ภาระงานสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
7 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	1.01
9 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	1.01
10 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	2.02
13 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	1.01
14 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	1.01
15 ชั่วโมง/สัปดาห์	16	8.08
16 ชั่วโมง/สัปดาห์	20	10.10
17 ชั่วโมง/สัปดาห์	11	5.56
18 ชั่วโมง/สัปดาห์	64	32.32

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(N = 198)

ภาระงานสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
20 ชั่วโมง/สัปดาห์	25	12.63
21 ชั่วโมง/สัปดาห์	13	6.57
22 ชั่วโมง/สัปดาห์	15	7.58
23 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	2.02
24 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	1.01
25 ชั่วโมง/สัปดาห์	3	1.52
ไม่ระบุ	13	6.57

จากตารางที่ 8 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 32.32) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในมีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ รองลงมาคือ 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 12.63) และ 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 10.10) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความรับผิดชอบในการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(N = 198)

ความรับผิดชอบในการสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
รายวิชาที่รับผิดชอบ		
สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา	49	24.70
สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา	180	90.90
สอนวิชาพลศึกษา และวิชาอื่นๆ ดังนี้	38	19.20
- ลูกเสือ	12	1.70
- การงานอาชีพ	9	1.28
- ชุมนุม	8	1.13

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N = 198)		
ความรับผิดชอบในการสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
- แะแนว	5	0.71
- สังคม	4	0.57
ระดับชั้นที่รับผิดชอบ		
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	1.52
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	2.02
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	191	96.46
จำนวนชนิดของกิจกรรมทางกายที่รับผิดชอบสอนในแต่ละภาค		
1 กิจกรรมทางกาย/กีฬา	56	28.28
2 กิจกรรมทางกาย/กีฬา	61	30.81
3 กิจกรรมทางกาย/กีฬา	77	38.89
อื่นๆ ดังนี้		
- มากกว่า 3 กิจกรรมทางกาย	4	2.02

จากตารางที่ 9 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 180 โรงเรียน (ร้อยละ 90.90) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษารับผิดชอบสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา รองลงมาคือ รับผิดชอบสอนเฉพาะวิชาพลศึกษา จำนวน 49 โรงเรียน (ร้อยละ 24.70) และ รับผิดชอบสอนวิชาพลศึกษาและวิชาอื่นๆ จำนวน 38 โรงเรียน (ร้อยละ 19.20) โดยรายวิชาอื่นๆ ที่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลูกเสือ (ร้อยละ 1.70) การงาน อาชีพ (ร้อยละ 1.28) ชุมนุม (ร้อยละ 1.13) แะแนว (ร้อยละ 0.71) และสังคม (ร้อยละ 0.57) ตามลำดับ

โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96.46) จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษารับผิดชอบการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 2.02) และ มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 1.52) ตามลำดับ

โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 38.89) จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษารับผิดชอบการสอน กิจกรรมทางกายและกีฬาในแต่ละภาคเรียน จำนวน 3 กิจกรรมทางกายและกีฬา รองลงมาคือ 2 กิจกรรมทางกายและกีฬา (ร้อยละ 30.8) 1 กิจกรรมทางกายและกีฬา (ร้อยละ 28.28) และมากกว่า 3 กิจกรรมทางกายและกีฬา (ร้อยละ 2.02) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาในด้านการเรียนการสอน

(N=198)

การส่งเสริมครูผู้สอนพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	178	89.90
สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ	181	91.40
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	54	27.30
ให้ลาศึกษาต่อ	19	9.60
ให้ทุนการศึกษา	2	1.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.40) ได้มีการส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน โดยการสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ รองลงมาคือ จัดให้มีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน (ร้อยละ 89.90) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 27.30) ให้ลาศึกษาต่อ (ร้อยละ 9.60) และให้ทุนการศึกษา (ร้อยละ 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม

(N=198)

องค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรมก่อนจัดทำหลักสูตร		
- การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา	184	92.93
- การจัดการเรียนรู้พลศึกษา	164	82.83
- การสอนพลศึกษา	151	76.26
- การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตร		
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	133	67.17

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(N=198)

องค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
- การประเมินผลการเรียนรู้	143	72.22
- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	141	71.21
เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรมช่วงปี 2552-ปัจจุบัน		
- การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา	160	80.81
- การจัดการเรียนรู้พลศึกษา	157	79.29
- การสอนพลศึกษา	123	62.12
- การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	101	51.01
- การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา	123	62.12
- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	128	64.65

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 11 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.93) ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 82.83) การสอนพลศึกษา (ร้อยละ 76.26) การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา (ร้อยละ 72.22) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (ร้อยละ 71.20) และการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ร้อยละ 67.20) ตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม สัมมนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 80.81) การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 79.29) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (ร้อยละ 64.65) การสอนพลศึกษาและการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา (ร้อยละ 62.12) และการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ร้อยละ 51.01) ตามลำดับ

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 12 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(N=198)

การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	187	94.44
- จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง	168	84.85
- จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น	25	12.63
ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	2	1.01
ไม่ระบุ	9	4.55

จากตารางที่ 12 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.44) มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โดยมี 168 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง (ร้อยละ 84.85) มี 25 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น (ร้อยละ 12.63) และมี 2 โรงเรียน (ร้อยละ 1.01) ที่ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 13 การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร

(N = 198)

การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
- ครูพลศึกษาที่เคยได้รับการอบรม	173	87.37
- ครูพลศึกษาที่ไม่เคยได้รับการอบรม	25	12.63
การส่งเสริมครูพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรก่อนจัดทำหลักสูตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
- การจัดอบรมสัมมนาวิชาการ	162	81.82
- การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	142	71.72
- การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	102	51.52
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูพลศึกษาในโรงเรียน	96	48.48

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(N=198)

การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การถ่ายทอดการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา	68	34.34
- ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	107	54.04
- วิทยากรระดับจังหวัด	136	68.69
- ศึกษาพิเศษ	90	45.45
- วิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ)	71	35.86
- วิทยากรจากสมาคมวิชาชีพ (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย)	70	35.35
- ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	37	18.69

จากตารางที่ 13 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 173 โรงเรียน (ร้อยละ 87.37) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเคยได้รับการฝึกอบรม การจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมี 25 โรงเรียน (ร้อยละ 12.63) ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ไม่ได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) ส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตร โดยการจัดอบรมสัมมนาวิชาการ รองลงมาคือ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (ร้อยละ 71.72) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 51.50) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูพลศึกษาในโรงเรียนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม (ร้อยละ 48.50) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.69) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยวิทยากรระดับจังหวัด รองลงมาคือ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน (ร้อยละ 54.04)

ศึกษานิเทศก์ (ร้อยละ 45.45) วิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) (ร้อยละ 35.86) วิทยากรจากสมาคมวิชาชีพ (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย) (ร้อยละ 35.35) ผู้อำนวยการสถานศึกษา (ร้อยละ 34.30) และจากครูผู้สอนวิชา พลศึกษาในโรงเรียนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม (ร้อยละ 18.7) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(N = 198)

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฯ		
- ความมุ่งหมายและหลักการ	182	91.92
- ประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	151	76.26
- สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	97	48.99
- แนวการจัดการศึกษา	155	78.28
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
- หลักการและจุดหมายของหลักสูตร	170	85.86
- จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เป็นประเด็นสำคัญของหลักการสอน	153	77.27
- โครงสร้างหลักสูตร	174	87.88
- วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	167	84.34
คุณภาพของผู้เรียน	159	80.30
- สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา	180	90.91
- กระบวนการจัดทำหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	149	75.30
- การจัดการเรียนรู้	149	75.30
องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	122	61.60
- องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และ สมรรถภาพทางกลไก	88	44.40

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N=198)

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
- การประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	154	77.80
- หลักในการพิจารณาองค์ประกอบการตัดสินระดับคะแนน พลศึกษา	99	50.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 14 พบว่า ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการ
การจัดทำหลักสูตรพลศึกษาส่วนใหญ่ ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ พระราชบัญญัติ
การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหัวข้อความมุ่งหมาย
และหลักการ (ร้อยละ 91.92) รองลงมาคือ แนวการจัดการศึกษา (ร้อยละ 78.28) และประเด็นสำคัญ
ในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน (ร้อยละ 76.26) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ คณะกรรมการการจัดทำ
หลักสูตรพลศึกษา มีการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เกี่ยวกับสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
(ร้อยละ 90.91) รองลงมาคือ โครงสร้างหลักสูตร (ร้อยละ 87.88) และหลักการและจุดหมาย (ร้อย
ละ 85.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 198)

คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ครูผู้สอนพลศึกษา	185	93.43
ครูผู้สอนสุขศึกษา	166	83.84
ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	69	34.85

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 198)

คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ตัวแทนท้องถิ่น/ชุมชน	24	12.12
ตัวแทนนักเรียน	16	8.08

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 15 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 93.43) รองลงมาคือ ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา (ร้อยละ 83.84) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (ร้อยละ 34.85) ตัวแทนท้องถิ่นและชุมชน (ร้อยละ 12.12) และตัวแทนนักเรียน (ร้อยละ 8.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(N = 198)

การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การกำหนดชั่วโมงเรียนพลศึกษา	159	80.30
การศึกษาสาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัดชั้นปี ตัวชี้วัดช่วงชั้น	181	91.41
กำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปี/ช่วงชั้น รายปี รายภาค	169	85.35
เขียนคำอธิบายรายวิชา	176	88.89
ออกแบบหน่วยการเรียนรู้	172	86.87
กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้	176	88.89
จัดทำโครงสร้างรายวิชา	174	87.88
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	174	87.88

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 16 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โดยการศึกษาสาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัดชั้นปี ตัวชี้วัดช่วงชั้น (ร้อยละ 91.41) รองลงมาคือ การเขียนคำอธิบายรายวิชาและกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 88.89) และจัดทำโครงสร้างรายวิชาและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 87.88) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 198)

กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนพลศึกษา		
- คณะกรรมการสถานศึกษา	32	16.16
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	184	92.93
- คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	148	74.75
การบูรณาการหลักสูตร		
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	119	60.10
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	92	46.46
- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	145	73.23
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	105	53.03
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา		
ในสาระวิชาสุขศึกษา	150	75.76
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	110	55.56
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	112	56.57
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	106	53.54
- ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	21	10.61
การพิจารณาเลือกกิจกรรม/กีฬา		
- สาระ และมาตรฐาน	141	71.21
- ตัวชี้วัดขั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น	149	75.25
- ความสนใจและความต้องการของนักเรียน	146	73.74
- บุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน	76	38.38
- สถานที่	130	65.66
- วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	153	77.27

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(N = 198)

กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
สาระที่นำมาจัดทำหลักสูตร		
- สาระที่ 1	130	65.66
- สาระที่ 2	135	68.18
- สาระที่ 3	176	88.89
- สาระที่ 4	155	78.28
- สาระที่ 5	142	71.72
การจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา		
- มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา	189	95.45
- ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา	9	4.55

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 17 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.93) คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา รองลงมาคือ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 74.75) และคณะกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 16.16) ตามลำดับ

การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.76) มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระสุขศึกษา รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 73.23) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ร้อยละ 60.10) ตามลำดับ

การพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬา วิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.27) พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ตัวชี้วัดขั้นต้นกับตัวชี้วัดช่วงชั้น (ร้อยละ 75.25) และความสนใจและความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 73.74) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 88.89) นำสาระที่ 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มาใช้ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สาระที่ 4 (ร้อยละ 78.28) และสาระที่ 5 (ร้อยละ 71.72) สาระที่ 2 (ร้อยละ 68.18) สาระที่ 1 (ร้อยละ 65.66) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 189 โรงเรียน (ร้อยละ 95.45) มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา และมี 9 โรงเรียน (ร้อยละ 4.55) ที่ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 18 ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(N = 198)

ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหา ในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการปรับปรุงหลักสูตร		
ทุกๆ 3 ปี	113	57.07
ทุกๆ 5 ปี	40	20.20
อื่นๆ ดังนี้		
- ทุกๆ 1 ปี	38	19.19
- ไม่แน่นอน	7	3.54
ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา		
ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษา	89	44.95
การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม	120	60.61
การกำหนดกิจกรรมทางกาย/กีฬา	83	41.92
การพิจารณาจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการสอนพลศึกษาใน โรงเรียน	73	36.87
องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพ	47	23.74

จากตารางที่ 18 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.07) มีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาทุกๆ 3 ปี รองลงมาคือ ทุกๆ 5 ปี (ร้อยละ 20.20) ทุกๆ 1 ปี (ร้อยละ 19.19) และมีบางโรงเรียนที่ไม่มีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน (ร้อยละ 3.54)

ปัญหาในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.61) คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปีหรือช่วงชั้น รองลงมาคือ ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษาในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น (ร้อยละ 44.95) และการกำหนดกิจกรรมทางกายและกีฬาในแต่ละชั้นปีหรือช่วงชั้น (ร้อยละ 41.92) ตามลำดับ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 19 โครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

(N = 198)

		จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์		
		1	2	3
โครงสร้างวิชาพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น				
สาระพื้นฐาน	198	108	90	-
	(100.00)	(54.55)	(45.45)	-
สาระเพิ่มเติม	121	57	56	8
	(61.11)	(28.79)	(26.28)	(4.04)
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย				
สาระพื้นฐาน	191	165	20	6
	(96.46)	(83.33)	(10.10)	(3.03)
สาระเพิ่มเติม	129	81	44	4
	(65.15)	(40.91)	(22.22)	(2.02)
ไม่ระบุ	7	-	-	-
	(3.54)			

จากตารางที่ 19 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยทุกโรงเรียน มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เป็น สาระพื้นฐาน (ร้อยละ 100) โดยมี 108 โรงเรียน (ร้อยละ 53.55) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียน เป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอีก 90 โรงเรียน (ร้อยละ 45.45) มีการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียน เป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) จำนวน 121 โรงเรียน (ร้อยละ 61.11) กำหนด โครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม โดยมี 57 โรงเรียน (ร้อยละ 28.79) ที่ กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มี 56 โรงเรียน (ร้อยละ 26.28) ที่กำหนดจำนวน ชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 8 โรงเรียน (ร้อยละ 4.04) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียน เป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 96.46) โดยมี 165 โรงเรียน (ร้อยละ 83.33) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียน เป็น 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ มี 20 โรงเรียน (ร้อยละ 10.10) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ และมี 6 โรงเรียน (ร้อยละ 3.03) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) จำนวน 129 โรงเรียน (ร้อยละ 65.15) กำหนด โครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม โดยมี 81 โรงเรียน (ร้อยละ 40.91) ที่ กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 44 โรงเรียน (ร้อยละ 22.22) ที่กำหนด จำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และมี 4 โรงเรียน (ร้อยละ 2.02) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมง เรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

(N = 198)

จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
1 กิจกรรม	44	22.22
2 กิจกรรม	73	36.87
3 กิจกรรม	33	16.67
มากกว่า 3 กิจกรรม	48	24.24

จากตารางที่ 20 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 36.87) มีการจัดกิจกรรมกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ พลศึกษา ในแต่ละระดับชั้น/ภาคการศึกษา จำนวน 2 กิจกรรมทางกายและกีฬา รองลงมาคือ 1 กิจกรรมทางกายและกีฬา (ร้อยละ 22.22) และ 3 กิจกรรมทางกายและกีฬา (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 21 กิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

(N = 198)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	ภาคต้น	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	ภาคปลาย	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
1	เทเบิลเทนนิส	66	33.30	เทเบิลเทนนิส	91	46.00
2	กระบี่กระบอง	56	28.30	กรีฑา	60	30.30
3	บาสเกตบอล	66	33.30	บาสเกตบอล	80	40.40
4	วอลเลย์บอล	35	17.70	วอลเลย์บอล	49	24.70
5	ตะกร้อ	26	13.10	วอลเลย์บอล	33	16.70
6	ลีลาศ	22	11.10	ลีลาศ	34	17.20

จากตารางที่ 21 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 33.30 และร้อยละ 46.00 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนใหญ่ ภาคต้นใช้กีฬากระป๋องบองเป็นสื่อการเรียนรู้ และภาคปลายใช้กีฬากรีฑาเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 28.30 และร้อยละ 30.30 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 33.30 และ 40.40 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาออลเลย์บอลเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 40.40 และ 24.70 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคต้นใช้กีฬาตะกร้อเป็นสื่อในการเรียนรู้ (ร้อยละ 13.10) ภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาออลเลย์บอลเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 16.70)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาฟลิลาตเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 11.10 และ 17.20 ตามลำดับ)

2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

ตารางที่ 22 การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

(N = 198)

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-3		
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง	166	83.84
- จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	125	63.10
- จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	41	20.70
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง	38	19.19
- จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	26	13.10
- จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา	10	5.10

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(N=198)		
โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 4-6		
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง	166	83.84
- จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	128	64.60
- จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	46	23.23
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง	46	23.23
- จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	46	23.23
- จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	13	6.60
- จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา	9	4.50
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง)	41	20.71
- จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	14	7.10
- จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	7	7.50
- จัดการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา	2	1.10
ลักษณะการจัดชั้นเรียนพลศึกษา		
เฉพาะชาย	-	-
เฉพาะหญิง	-	-
สหศึกษา (ชาย-หญิงเรียนรวมกัน)	198	100

จากตารางที่ 22 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 166 โรงเรียน (ร้อยละ 83.84) มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรมหรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 63.10) และมีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 20.70) และมี 38 โรงเรียน (ร้อยละ 19.19) จัดให้มีการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 13.10) และมีการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 5.10) ตามลำดับ

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ส่วนใหญ่ จำนวน 166 โรงเรียน (ร้อยละ 83.84) จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 64.60) และมี 46 โรงเรียน จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง (ร้อยละ 23.23) โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 23.20) มีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 6.60) มีการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 4.50) และมี 41 โรงเรียน จัดให้มีการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (ร้อยละ 20.71) โดยมี 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 7.10) มีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 3.54) และมีการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 1.01) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100) มีลักษณะการจัดชั้นเรียนวิชาพลศึกษาแบบสหศึกษา (ชาย-หญิงรวมกัน)

ตารางที่ 23 การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน

(N=198)		
การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการดำเนินโครงการ		
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง	188	95.00
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 2 ครั้ง	6	3.00
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 3 ครั้ง	4	2.00
ช่วงเวลาที่ยังดำเนินโครงการ		
ภาคต้น	59	29.80
ภาคปลาย	124	62.60
ทั้งภาคต้นและภาคปลาย	15	7.60
ลักษณะของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน		
แบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด	198	100.00

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(N=198)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การแบ่งกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนออกเป็นสีต่าง ๆ		
แบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน	171	86.40
แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน	17	8.60
แบ่งนักเรียนเป็นสี ตามตึกเรียน หรือคณะ	4	2.00
กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดแข่งขัน		
ฟุตบอล	183	92.40
บาสเกตบอล	110	55.60
วอลเลย์บอล	185	93.40
เซปักตะกร้อ	164	82.80
ฟุตซอล	129	65.20
รักบี้ฟุตบอล	4	2.00
แฮนด์บอล	35	17.70
แชร์บอล	51	25.80
แบดมินตัน	47	23.70
เทเบิลเทนนิส	125	63.10
เปตอง	143	72.20
ลีลาศ	8	4.00
ว่ายน้ำ	7	3.50
หมากรุก	25	12.60
กรีฑาประเภทลู่วิ่ง	163	82.30
กรีฑาประเภทลาน	116	58.60
กีฬาพื้นเมือง	111	56.10
หมากกระดาน	12	6.10
การเดินร่ำแบบแอโรบิก	23	11.60

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(N=198)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ความสอดคล้องของกิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดแข่งและจัดสอน		
สอดคล้อง	196	99.00
ไม่สอดคล้อง	2	1.00
ระยะเวลาในการจัดแข่งขัน		
1 วัน	30	15.20
2-3 วัน	88	44.40
มากกว่า 3 วัน	80	40.40

จากตารางที่ 23 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.00) มีการดำเนินการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน เป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยมีจำนวน 59 โรงเรียน (ร้อยละ 29.80) ที่จัดดำเนินโครงการในภาคต้น จำนวน 124 โรงเรียน (ร้อยละ 62.60) จัดดำเนินโครงการในภาคปลาย และจำนวน 15 โรงเรียน (ร้อยละ 7.60) ที่จัดดำเนินโครงการทั้งภาคต้นและภาคปลาย

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100.00) มีการแบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด โดยโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.40) ใช้วิธีการแบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน รองลงมาคือ แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน (ร้อยละ 8.60) และแบ่งนักเรียนเป็นสี ตามตึกเรียน หรือคณะ (ร้อยละ 2.00) ตามลำดับ

กิจกรรมทางกายและกีฬาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย จัดดำเนินการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ วอลเลย์บอล (ร้อยละ 93.40) รองลงมาคือ ฟุตบอล (ร้อยละ 92.40) และ เซปักตะกร้อ (ร้อยละ 82.80) ตามลำดับ โดยกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางกายกีฬาที่จัดสอน (ร้อยละ 99.00)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.40) ใช้ระยะเวลาในการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน 2-3 วัน รองลงมาคือ มากกว่า 3 วัน (ร้อยละ 40.40) และ 1 วัน (ร้อยละ 15.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

(N=198)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
โรงเรียนมีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	184	92.90
ไม่มีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	14	7.10
การสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ	102	52.00
มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ	94	47.00
ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ	2	3.00
การสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
ฟุตบอล	158	79.80
บาสเกตบอล	78	39.40
วอลเลย์บอล	140	70.70
เซปักตะกร้อ	144	72.70
ฟุตซอล	139	70.20
รักบี้ฟุตบอล	-	-
แฮนด์บอล	27	13.60
แชร์บอล	26	13.10
แบดมินตัน	36	18.20
เทเบิลเทนนิส	80	40.40
เปตอง	125	63.10
ลีลาศ	4	2.00
ว่ายน้ำ	16	8.10
หมากรุก	28	14.10

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(N=198)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
กรีฑาประเภทลู่	136	68.70
กรีฑาประเภทลาน	113	57.10
กีฬาพื้นเมือง	19	9.60
หมากกระดาน	24	12.10
การเดินร่าแบบแอโรบิก	14	7.10

จากตารางที่ 24 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 184 โรงเรียน (ร้อยละ 92.90) มีการเข้าร่วมโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยมี 102 โรงเรียน (ร้อยละ 52.00) ที่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันอย่างเพียงพอ มี 94 โรงเรียน (ร้อยละ 47.00) ที่มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่พอเพียง และมี 2 โรงเรียนที่ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ

กีฬาที่มีการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ฟุตบอล (ร้อยละ 79.80) รองลงมาคือ เซปักตะกร้อ (ร้อยละ 72.70) และ วอลเลย์บอล (ร้อยละ 70.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 25 การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

(N=198)

การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดการสอนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
มีจัดการสอนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ	78	39.40
ไม่จัดการสอนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ	120	60.60
การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
ความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว	44	22.20
สมาธิสั้น	48	24.70
ความบกพร่องและพฤติกรรมทางอารมณ์	30	15.20

ตารางที่ 25 (ต่อ)

(N=198)

การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศทางกีฬา และความสามารถ	31	15.70
ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)	41	20.70
ออทิสติก	13	6.60
การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ	62	31.00
จัดแยกสอนตามความผิดปกติ	136	69.00
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ		
มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ	43	22.00
ไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ	155	78.00

จากตารางที่ 25 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 78 โรงเรียน (ร้อยละ 39.40) มีการจัดการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดย 3 อันดับแรก ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ คือ เด็กสมาธิสั้น (ร้อยละ 24.70) รองลงมาคือ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว (ร้อยละ 22.20) และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ร้อยละ 20.70) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดยจัดให้แยกสอนตามความผิดปกติ โดยมี 43 โรงเรียน (ร้อยละ 69.00) ที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ (ร้อยละ 22.00)

ตารางที่ 26 การจัดโปรแกรมพลศึกษาและกีฬาเพื่อนันทนาการ

(N=198)

การจัดโปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนจัด		
เกม กีฬา	169	85.40
ค่ายพักแรม	138	69.70
ศิลปะวาดเขียน	116	58.60
ทัศนศึกษา	162	81.80
ดนตรีและการแสดง	145	73.20
การละเล่นพื้นบ้าน	99	50
ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม		
ช่วงเช้า	51	25.80
ช่วงพักกลางวัน	95	48.00
ช่วงหลังเลิกเรียน	129	65.20
อื่นๆ ดังนี้		
- วันสำคัญต่างๆ	4	2.0

จากตารางที่ 26 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.40) มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้ เกม กีฬา รองลงมาคือ ทัศนศึกษา (ร้อยละ 81.80) ดนตรีและการแสดง (ร้อยละ 73.20) ตามลำดับ โดยระยะที่เวลาจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นช่วง เลิกเรียน (ร้อยละ 65.20)

2.5 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 27 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

(N=198)

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
สภาพและลักษณะสถานที่				
- มีความเพียงพอ	131	66.20	67	33.80
- มีมาตรฐาน	130	65.70	68	34.30
- มีความปลอดภัย	169	85.30	31	14.70
- มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ	141	71.20	57	28.80
สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
- สนามกลางแจ้ง	194	98.00	4	2.00
- โรงยิมเนเซียม	78	39.40	120	60.60
- ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ดิลาศ				
- การเดินร่าแบบแอโรบิก	42	21.20	156	78.80
- ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก	13	6.60	185	93.40
- ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้	17	8.60	181	91.40
- สระว่ายน้ำ	11	5.60	187	94.40
- อาคารเอกประสงค์	90	45.50	108	54.50
- ลานเอนกประสงค์	142	71.70	56	28.30
อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
- มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อ				
อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	106	53.50	92	46.50
- มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ใน				
การเรียนการสอน	114	57.60	84	42.40
- นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น				
ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ใน				
การฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ	102	51.50	96	48.50

ตารางที่ 27 (ต่อ)

(N=198)

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
- มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนไปยืมใช้ใน การออกกำลังกาย และ ฝึกซ้อมเพื่อ พัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน	122	61.60	76	38.40
- มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับ นักเรียน	24	12.1	174	87.90
- มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่าง สม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย	160	80.80	38	19.20
- มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด	169	85.40	29	14.60
มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด	150	75.80	48	24.20

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 27 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.30) มีสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย นอกจากนั้นยังมีพื้นที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 71.20) และมีความเพียงพอ (ร้อยละ 66.20) และมีมาตรฐาน (ร้อยละ 65.70) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.00) มีสนามกลางแจ้ง รองลงมาคือ ลานเอนกประสงค์ (ร้อยละ 71.70) อาคารเอนกประสงค์ (ร้อยละ 45.50) โรงยิมเนเซียม (ร้อยละ 39.40) ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ (ร้อยละ 21.20) ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้ (ร้อยละ 8.60) ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก (ร้อยละ 6.60) และสระว่ายน้ำ (ร้อยละ 5.60) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 85.40) มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 80.80) มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด (ร้อยละ 75.80) มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียนเรียนการสอน (ร้อยละ 61.60) มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน (ร้อยละ 57.60) มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 53.50) นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ (ร้อยละ 51.50) และมีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับให้นักเรียนเปลี่ยนชุดเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 12.10) ตามลำดับ

ตารางที่ 28 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

(N=198)

ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	โรงเรียน	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	36	18.20
ต้องการ ดังนี้	85	42.93
- ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก	6	3.00
- โรงยิมเนเซียม	36	18.2
- สนามกีฬามาตรฐาน	14	7.10
- อุปกรณ์กีฬา	27	13.60
- สระว่ายน้ำ	2	1.00

จากตารางที่ 16 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 42.93) มีความต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม โดยส่วนมากมีความต้องการ โรงยิมเนเซียม (ร้อยละ 18.20) รองลงมาคือ อุปกรณ์กีฬาต่างๆ (ร้อยละ 13.60) สนามกีฬามาตรฐาน (ร้อยละ 7.10) ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก (ร้อยละ 3.00) สระว่ายน้ำ (ร้อยละ 1.00) ตามลำดับ

2.6 การจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 29 ครูพลศึกษากับการศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

(N = 198)

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ		
ได้ศึกษา	130	63.60
ได้ศึกษาเป็นบางคน	50	25.30
ไม่ได้ศึกษา	18	9.10
มาตราใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติที่นำมาเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้		
มาตรา 6	107	54.00
มาตรา 7	81	40.90
มาตรา 10	94	47.50
มาตรา 22	88	44.40
มาตรา 23	96	48.50
มาตรา 24	66	33.30

จากตารางที่ 29 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 130 (ร้อยละ 63.60) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้มีการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 50 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้ศึกษาเป็นบางคน (ร้อยละ 25.30) และมีจำนวน 18 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้ศึกษา (ร้อยละ 9.10)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.00) ได้ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 รองลงมาคือ มาตรา 23 (ร้อยละ 48.50) และ มาตรา 10 (ร้อยละ 47.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 30 การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(N=198)

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
มาก	110	55.60
ปานกลาง	86	43.40
น้อย	2	1.00
การอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ได้รับการอบรม	179	90.40
ไม่ได้รับการอบรม	19	9.60
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ประมาณ 100%	55	27.80
ประมาณ 75%	114	57.60
ประมาณ 50%	27	13.60
ประมาณ 25%	2	1.00
ประมาณ 10%	-	-
ไม่ได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	-

จากตารางที่ 30 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.60) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ความเข้าใจระดับปานกลาง (ร้อยละ 43.40) และ ความเข้าใจระดับน้อย (ร้อยละ 1.00) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 179 โรงเรียน (ร้อยละ 90.40) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้รับการอบรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมี 19 โรงเรียนที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 9.60)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.60) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 75% รองลงมาคือ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 100 % (ร้อยละ 27.80) และจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 50 % (ร้อยละ 13.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 31 ประเด็นที่คำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้

(N=198)

ประเด็นที่คำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
- การเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น	176	88.90
- ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	184	92.90
- เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก	150	75.80
- การวางแผนอำนวยความสะดวก	91	46.00
- การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง	108	54.50
- การสร้างบรรยากาศ	150	75.80
- การเรียนการสอนแบบพลวัต (dynamic)	59	29.80
- วางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	92	46.50
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	144	72.70
- จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา	156	78.80
- มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง	135	68.20
- ไม่ยึดวิธีการใดเพียงวิธีเดียว	123	62.10

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 31 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.90) มีการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รองลงมาคือ ความเชื่อมโยงตัวชี้วัด (ร้อยละ 88.90) การกระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา (ร้อยละ 78.80) และเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก และการสร้างบรรยากาศ (ร้อยละ 75.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 32 วิธีการสอน

(N=198)

วิธีการสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
- แบบบรรยาย	135	68.20
- แบบโครงงาน	87	43.90
- แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน	46	23.20
- โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้	91	46.00
- แบบอภิปราย	92	46.50
- แบบแบ่งกลุ่มทำงาน	159	80.30
- แบบอริยสัจ 4/สืบสวน	24	12.10
- แบบกิจกรรม	169	85.40
- แบบศึกษาด้วยตนเอง	124	62.60
- แบบแบ่งกลุ่มระดมสมอง	94	47.50
- แบบร่วมมือ	130	65.70
- แบบผสมผสาน	101	51.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 32 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.30) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มากที่สุด รองลงมาคือ วิธีการสอนแบบกิจกรรม (ร้อยละ 85.40) วิธีการแบบบรรยาย (ร้อยละ 68.20) และแบบร่วมมือ (ร้อยละ 65.70) และแบบศึกษาด้วยตนเอง (ร้อยละ 62.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 33 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

(N=198)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ		
ความสามารถในการสื่อสาร	145	73.20
ความสามารถในการคิด	176	88.90

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(N=198)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ความสามารถในการแก้ปัญหา	180	90.90
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	186	93.90
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	127	64.10
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์		
รักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์	146	73.70
ซื่อสัตย์สุจริต	174	87.90
มีวินัย	192	97.00
ใฝ่เรียนรู้	172	86.90
อยู่อย่างพอเพียง	151	76.30
มุ่งมั่นในการทำงาน	170	85.90
รักความเป็นไทย	146	73.70
มีจิตสาธารณะ	175	88.40

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 33 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (ร้อยละ 93.90) ความสามารถในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 90.90) ด้านความสามารถในการคิด (ร้อยละ 88.90) และด้านความสามารถในการสื่อสาร (ร้อยละ 73.20) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ร้อยละ 64.10) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวินัย (ร้อยละ 97.00) มีจิตสาธารณะ (ร้อยละ 88.40) ซื่อสัตย์ สุจริต (ร้อยละ 88.90) ใฝ่เรียนรู้ (ร้อยละ 86.90) มุ่งมั่นในการทำงาน (ร้อยละ 85.90) อยู่อย่างพอเพียง (ร้อยละ 76.30) รักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ และรักความเป็นไทย (ร้อยละ 73.70) ตามลำดับ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้

ตารางที่ 34 เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

(N = 198)

เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
อิงเกณฑ์	59	29.80
อิงกลุ่ม	14	7.10
อิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม	125	63.10

จากตารางที่ 34 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.10) ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม รองลงมาคือการให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์ (ร้อยละ 29.80) และให้คะแนนแบบอิงกลุ่ม (ร้อยละ 7.10) ตามลำดับ

ตารางที่ 35 องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

(N=198)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ด้านความรู้	195	98.48
สัดส่วนของคะแนน 5	2	1.01
10	19	9.60
15	2	1.01
20	115	58.08
25	4	2.02
30	31	15.66
35	2	1.01
40	11	5.56
50	4	2.02
60	3	1.52
70	2	1.01
ไม่ระบุ	3	1.52

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(N=198)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน		จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ด้านทักษะ		195	98.48
สัดส่วนของคะแนน	10	2	1.0
	20	35	17.68
	25	7	3.54
	30	34	17.17
	35	4	2.02
	40	45	22.73
	50	31	15.66
	60	29	14.65
	70	4	2.02
	80	4	2.02
	ไม่ระบุ	3	1.52
ด้านคุณธรรม และจริยธรรม		183	92.42
สัดส่วนของคะแนน	5	15	7.58
	10	102	51.52
	15	8	4.04
	20	49	24.75
	25	2	1.01
	30	7	3.54
	ไม่ระบุ	15	7.58
ด้านสมรรถภาพทางกาย		184	92.93
สัดส่วนของคะแนน	5	5	2.53
	10	103	52.02
	15	8	4.04
	20	54	27.27
	25	2	1.01

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(N=198)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
30	12	6.06
ไม่ระบุ	14	7.07
ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	188	94.95
สัดส่วนของคะแนน 5	13	6.57
10	136	68.69
15	2	1.01
20	32	16.16
30	2	1.01
ไม่ระบุ	10	5.05

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 35 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ประเมินผลการเรียนรู้ทุกด้าน โดยมีโรงเรียนจำนวน 195, 195, 188, 184, 183 โรงเรียน ประเมินความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถภาพทางกาย คุณธรรมและจริยธรรม ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.08) ได้กำหนดคะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ 20, 40, 10, 10, และ 10 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 36 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้

(N=198)

การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ข้อสอบแบบปรนัย	133	67.17
ข้อสอบแบบอัตนัย	114	57.58
การสัมภาษณ์	100	50.51
ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย	141	71.21
แฟ้มสะสมงาน	97	48.99
โครงการกลุ่ม	116	58.59
สำรวจรายการ	57	28.79
การบ้าน	91	45.96

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 36 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 141 โรงเรียน (ร้อยละ 71.21) ประเมินด้านความรู้ ด้วยการใช้อนสอบแบบอัตนัยและปรนัย รองลงมาคือ ข้อสอบแบบปรนัย (ร้อยละ 67.17) โครงการกลุ่ม (ร้อยละ 58.59) ข้อสอบแบบอัตนัย (ร้อยละ 57.58) การสัมภาษณ์ (ร้อยละ 50.51) แฟ้มสะสมงาน (ร้อยละ 48.99) ให้การบ้าน (ร้อยละ 45.96) และแบบสำรวจรายการ (ร้อยละ 28.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 37 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านทักษะ

(N=198)

การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านทักษะ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ด้านปริมาณ		
แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน	147	74.24
แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง	173	87.37
ด้านคุณภาพ		
แบบตรวจสอบรายการ	112	56.57
แบบประเมินค่า	109	55.05
เกณฑ์การประเมิน	184	92.93

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 37 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ประเมิน ด้านทักษะทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการประเมินเชิงปริมาณโรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 173 โรงเรียน (ร้อยละ 87.37) ใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง ส่วนการ ประเมินเชิงคุณภาพ โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 184 โรงเรียน (ร้อยละ 92.93) ใช้เกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 38 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมและ จริยธรรม

(N=198)		
การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม	139	70.20
แบบตรวจสอบรายการ	76	38.38
แบบประมาณค่า	87	43.94
เกณฑ์การประเมิน	110	55.56

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 38 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 139 โรงเรียน (ร้อยละ 70.20) ประเมินด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้วยการใช้แบบวัดคุณธรรม และ จริยธรรม รองลงมาคือ ใช้เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 55.56) แบบประมาณค่า (ร้อยละ 43.94) และ แบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ 38.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 39 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(N=198)		
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย		
ก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น	159	80.30
เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคต้น	104	52.53
ก่อนการเรียนการสอนในภาคปลาย	96	48.48
เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย	111	56.06
ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคต้น	72	36.36
ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคปลาย	66	33.33

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(N=198)

การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๖		
ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ	104	52.53
การทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก	131	66.16
องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖		
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ	165	83.33
ความอดทนของกล้ามเนื้อ	103	52.02
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ	109	55.05
พลังของกล้ามเนื้อ	98	49.49
ความเร็ว	159	80.30
ความอ่อนตัว	171	86.36
ดัชนีมวลกาย	103	52.02
ความคล่องแคล่วว่องไว	178	89.90
ความสมดุลหรือการทรงตัว	66	33.33
การประสานงาน	29	14.65
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ	117	59.09
การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖		
ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ	97	48.99
การทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก	141	71.21
องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6		
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ	164	82.83
ความอดทนของกล้ามเนื้อ	113	57.07
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ	114	57.58
พลังของกล้ามเนื้อ	114	57.58
ความเร็ว	165	83.33
ความอ่อนตัว	169	85.35
ดัชนีมวลกาย	115	58.08
ความคล่องแคล่วว่องไว	174	87.88

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(N=198)

การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ความสมดุลหรือการทรงตัว	69	34.85
การประสานงาน	36	18.18
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ	113	57.07

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 39 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 159 โรงเรียน (ร้อยละ 80.30) ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น รองลงมาคือ (ร้อยละ 56.60) ทดสอบสมรรถภาพทางกายเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย

โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 131 โรงเรียน (ร้อยละ 66.16) ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

สำหรับองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายซึ่งตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ด้าน ได้แก่ การทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว (ร้อยละ 89.90) ความอ่อนตัว (ร้อยละ 86.36) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 83.33) ความเร็ว (ร้อยละ 80.30) และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ (ร้อยละ 59.09) ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 141 โรงเรียน (ร้อยละ 71.21) ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก

สำหรับองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายซึ่งตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่วว่องไว (ร้อยละ 87.88) ความอ่อนตัว (ร้อยละ 85.35) ความเร็ว (ร้อยละ 83.33) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 82.83) และดัชนีมวลกาย (ร้อยละ 58.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 40 แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(N=198)

แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน		
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT)	53	26.77
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬา แห่งประเทศไทย (SATST)	104	52.53
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย AAHPERD	26	13.13
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย JASA	26	13.13
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Best	12	6.06
แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่ สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7 – 18 ปี	94	47.47
แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง	-	-

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 40 พบว่า แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ ของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 104 โรงเรียน (ร้อยละ 52.53) นำมาใช้คือ แบบทดสอบ สมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST) รองลงมาคือ แบบทดสอบและ เกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7-18 ปี (ร้อยละ 47.47) และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT) (ร้อยละ 26.77) ตามลำดับ

ตารางที่ 41 ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(N=198)

ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน		
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ		
แรงบีบมือ	93	47.97
แรงเหยียดขา	54	27.27
แรงดึงหลัง	22	11.11
ความอดทนของกล้ามเนื้อ		
ดันพื้นไม่จำกัดเวลา	58	29.29
ลุก – นั่ง ไม่จำกัดเวลา	59	29.80
ดึงข้อ	105	53.03
งอแขนห้อยตัว (สำหรับนักเรียนหญิง)	70	35.35
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ		
ลุก-นั่ง 30 วินาที	144	72.73
ลุก-นั่ง 60 วินาที	35	17.68
ดันพื้น 30 วินาที	49	24.75
ความอ่อนตัว		
นั่งงอตัวไปข้างหน้า	155	78.28
แตะมื่อด้านหลัง	15	7.58
ก้มแตะ	46	23.23
นั่งก้มตัวไปข้างหน้าแบบรูปตัววี	36	18.18
ความคล่องแคล่วว่องไว		
วิ่งเก็บของ	162	81.82
วิ่งอ้อมหลัก	50	25.25
ก้าวเดิน 20 วินาที	6	3.03
สควอททรัส (Squat Thrust) 20 วินาที	2	1.01
ความเร็ว		
วิ่งระยะทาง 20 เมตร	20	10.10
วิ่งระยะทาง 30 เมตร	13	6.57

ตารางที่ 41 (ต่อ)

(N=198)

ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
วิ่งระยะทาง 50 เมตร	156	78.79
วิ่ง 4 วินาที	14	7.07
ความสมดุลหรือการทรงตัว		
ยืนขาเดียว	70	35.35
หกกบ	49	24.70
ยืนขาเดียวบนไม้ตามความกว้าง	16	8.08
ยืนขาเดียวบนไม้ตามความยาว	18	9.09
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ		
วิ่งในเวลา 6 วินาที	29	14.65
วิ่งในเวลา 9 วินาที	2	1.01
วิ่งในเวลา 12 วินาที	9	4.55
วิ่งระยะทาง 800 เมตร	88	44.44
วิ่งระยะทาง 1000 เมตร	83	41.92
วิ่งระยะทาง 1 ไมล์	6	3.03
วิ่งระยะทาง 1.5 ไมล์	6	3.03
ก้าวขึ้น-ลงบนเก้าอี้ 3 นาที	13	6.57
ก้าวขึ้น-ลงบนเก้าอี้ 5 นาที	2	1.01

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 41 พบว่า ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานที่โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายในแต่ละด้านมากที่สุด ดังนี้ แรงบีบมือใช้วัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 47.97) ค้างข้อใช้วัดความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 53.03) ลูก-นั่ง 30 วินาทีใช้วัดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 72.73) นั่งงอตัวไปข้างหน้าใช้วัดความอ่อนตัว (ร้อยละ 78.28) วิ่งเก็บของใช้วัดความคล่องแคล่วว่องไว (ร้อยละ 81.82) วิ่งระยะทาง 50 เมตรใช้วัดความเร็ว (ร้อยละ 78.79) การยืนขาเดียวใช้วัดความสมดุลหรือการทรงตัว (ร้อยละ 35.35) และ วิ่งระยะทาง 800 เมตรใช้วัดความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ (ร้อยละ 44.44)

ตารางที่ 42 เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(N=198)

เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย		
อิงเกณฑ์	167	84.34
อิงกลุ่ม	31	15.66
การสร้างเกณฑ์สมรรถภาพทางกายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขพลศึกษา		
แยกตามเพศ	147	74.24
แยกตามระดับชั้น	103	52.02
สร้างเกณฑ์ทุกภาคเรียน	18	9.09
สร้างเกณฑ์เป็นรายปี	35	17.68
สร้างเกณฑ์ในทุก 3 ปี	9	4.55
สร้างเกณฑ์ในทุก 5 ปี	2	1.01

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 42 พบว่า การประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 84.34) ใช้แบบอิงเกณฑ์

การสร้างเกณฑ์สมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.20) แยกตามเพศ รองลงมาคือ แยกตามระดับชั้น (ร้อยละ 52.00) และมีการสร้างเกณฑ์เป็นรายปี (ร้อยละ 17.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 43 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์

(N=198)

การประเมินผลการเรียนรู้ในคุณลักษณะที่พึงประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
แบบวัดคุณลักษณะ	149	75.25
แบบตรวจสอบรายการ (Check List)	46	23.23
แฟ้มสะสมงาน	41	20.71
แบบสัมภาษณ์	59	29.80
แบบวัดเจตคติ	50	25.25
แบบสังเกต	156	78.79
เกณฑ์การประเมิน	83	41.92

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 43 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.79) ประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้แบบสังเกต รองลงมาคือ แบบวัดคุณลักษณะ (ร้อยละ 75.25) เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 41.92) แบบสัมภาษณ์ (ร้อยละ 29.80) แบบวัดเจตคติ (ร้อยละ 25.25) แบบตรวจสอบรายการ (Check List) (ร้อยละ 23.23) และแฟ้มสะสมงาน (ร้อยละ 20.71) ตามลำดับ

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ตามขอบข่ายของการวิจัยในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ จำนวน 99 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน) ลักษณะของโรงเรียนเป็นแบบสหศึกษา (ชาย-หญิง) จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้อง คือ 31-40 คน แสดงว่า สัดส่วนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 1 คนต่อนักเรียนส่วนใหญ่เท่ากับ 31-40 คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อรรถพรณ ปุญญา (2553) และอนนา มาสมักร (2553) และมีจำนวน 44 โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 30 คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของชาติรี สำราญสุข (2555) แต่ยังมีโรงเรียนอีก 25 โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 41 ถึงมากกว่า 50 คน ต่อ 1 ห้องเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องควรเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ที่กล่าวไว้ว่า

...สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรจะมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน...

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีจำนวน 705 คน ส่วนใหญ่เป็นครูประจำการ เพศชาย อายุระหว่าง 50-54 ปี ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา แต่มี 2 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ.2548-2551 (ระยะแผน) ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ที่ได้ตั้งเป้าหมายว่า ให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน เพราะยังมีโรงเรียนที่ไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ร้อยละ 1.01 และไม่สอดคล้องกับ วิริยา บุญชัย และคณะ (2532) ที่กล่าวว่า “...ในการสอนพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น ครูผู้สอนทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน โครงการพลศึกษา เทคนิคการสอน และมีโอกาสเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ มากกว่า...”

เช่นเดียวกันกับวาทนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ที่ได้กล่าวว่า

...การเลือกและจัดสรรบุคลากร ผู้บริหารควรจัดครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยเริ่มพิจารณาจากครูพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหรือมีความรู้ในด้านนี้โดยตรงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาพลศึกษา และควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ถ้ามีไม่พอหรือไม่มีจึงค่อยพิจารณาจากครูที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาพลศึกษา ครูที่ชอบและสนใจกีฬาเป็นอันดับต่อไป และถ้าไม่มีจริงๆก็อาจขอนิสิต นักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันการศึกษาวิชาชีพพลศึกษาต่างๆ มาช่วยหรืออาจจ้างครูพิเศษมาจากที่อื่นก็ได้...

เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรี และมีตำแหน่งทางวิชาการครูชำนาญการ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษาด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ ให้ทุนการศึกษาและเปิดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยสอนทั้งวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และวิชาอื่นๆ มีโรงเรียนจำนวน 59 โรงเรียนที่มีภาระการสอนน้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจำนวน 62 โรงเรียนที่มีภาระงานสอนมากกว่า 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งไม่เป็นไปตามที่วาทนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) กล่าวว่า

...อัตราการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันหรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน

ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้นและ
สุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเอง
ให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี...

การพัฒนาส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ มี
การสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ หัวข้อที่เข้าร่วมประชุมมากที่สุด คือ การจัดทำสาระ
หลักสูตรวิชาพลศึกษา สอดคล้องกับปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ
แห่งประเทศไทย, 2548) ที่กำหนดไว้ว่า “...ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุม
อบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ...”

ก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา และในช่วงปี พ.ศ.2552-ปัจจุบัน โรงเรียน
มัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการ
อบรม เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด เป็นไปตามแนวทางการบริหาร
จัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและ
มาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กล่าว
ว่า

... ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นครูจะต้องได้รับ
การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ๆ
โดยเฉพาะเรื่องการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งรวมถึง
การเลือกวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน...

นอกจากนั้น ยังได้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรม
เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้พลศึกษา การสอนพลศึกษา การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การประเมินผลการเรียนรู้ การวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 ที่กำหนดไว้ว่า “ให้
สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ
วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา”

การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง และมี 25 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น แต่ยังมี 2 โรงเรียน ที่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุว่า

...ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตาม วัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ...

และไม่เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มใน ทุกชั้นปี ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน” ในการจัดทำ หลักสูตรพลศึกษา มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นคณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาเป็น ส่วนใหญ่ จากการมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษานี้ นำไปสู่การจัดทำโครงสร้าง รายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดสาระการ เรียนรู้ชั้นปี รายปี และรายภาค การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียน พลศึกษา ทำให้สามารถดำเนินโปรแกรมพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุจุดหมายที่ กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่ง ประเทศไทย, 2548) ที่กำหนดไว้ว่า “...หลักสูตรสุขศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดย บุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง...”

การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่ กำหนดโดย คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 92.93 รองลงมาคือ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา ร้อยละ 74.75 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพรรณ ปุญญา (2553) และชาติรี

สุขสำราญ (2555) แสดงว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษายังไม่ได้เป็นผู้กำหนดชั่วโมงเรียนของวิชาพลศึกษาด้วยตนเองให้เป็นไปตามข้อตกลงต่างๆ ที่มีขึ้น ดังที่ปญญญา กรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า “...ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว...”

การพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬา วิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.27) พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พิจารณาจากตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น (ร้อยละ 75.25) พิจารณาจากความสนใจและความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 73.74) พิจารณาจากสาระ และมาตรฐาน (ร้อยละ 71.21) พิจารณาจากสถานที่ (ร้อยละ 65.66) และพิจารณาจากบุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน (ร้อยละ 38.38) เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน (Standard-based Curriculum) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นคุณภาพเป้าหมายปลายทางว่า ผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไร และต้องได้อย่างไร และได้กำหนดตัวชี้วัดแกนกลาง เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องไปให้ถึงในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ ป.1-ม.6 ไว้เป็นเกณฑ์สำหรับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือการจัดทำสาระหลักสูตร (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2556) เมื่อพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พบว่ามี การนำกีฬาไทย คือ กระบี่ กระบอง และตะกร้อ ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ควรศึกษาสาระที่ 3 และตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น เพื่อให้เป็นไปตามสาระและมาตรฐานที่ระบุไว้

จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) กำหนดเป็นสาระพื้นฐานทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100) โดยเรียน 1 ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ และมี 121 โรงเรียน (ร้อยละ 61.11) จัดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มี 57 โรงเรียน (ร้อยละ 28.79) เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 56 โรงเรียน (ร้อยละ 26.28) เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 8 โรงเรียน (ร้อยละ 4.04) เรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ส่วนใหญ่ จำนวน 191 โรงเรียนกำหนดเป็นสาระพื้นฐาน โดยเรียน 1 ชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ และมี 129 โรงเรียน (ร้อยละ 65.15) จัดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มี 81 โรงเรียน (ร้อยละ 40.91) เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 44 โรงเรียน (ร้อยละ 22.22) เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 4 โรงเรียน (ร้อยละ 2.02) เรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “...การจัดเวลาเรียนสุศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น...” และไม่เป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่ได้กำหนดไว้ว่า “...ให้ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์...”

การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียน โดยส่วนใหญ่เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในบางโรงเรียน และเรียน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์น้อยมาก แสดงให้เห็นว่าไม่เป็นไปตามปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “...การจัดเวลาเรียนสุศึกษาและพลศึกษาในสาระแกนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา ควรจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น...” และเป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า “...ให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษา อย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ ...”

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ทุกโรงเรียน ร้อยละ 100 มีการดำเนินการจัดโปรแกรมแข่งขันกีฬาภายในเป็นประจำทุกปี โดยส่วนใหญ่จัดดำเนินโครงการปีละ 1 ครั้ง และจัดในภาคปลาย มีการแบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขันมากที่สุด คือ กีฬาวอลเลย์บอล สอดคล้องกับชนิดกีฬาที่สอนในชั้นเรียน ดังที่ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) กล่าวไว้ว่า “...ชนิดกีฬาที่เลือกจัดการแข่งขันกีฬาภายในจึงควรเป็นชนิดเดียวกับที่สอนในชั้นเรียน นักเรียนควรมีส่วนร่วมให้มากที่สุดหรือทุกคน...” และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงหลักการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่กล่าวว่า “...เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อออกกำลังกายตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน...”

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.90 จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน กีฬาที่ให้การสนับสนุนและเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นกิจกรรมทางกายและกีฬาที่มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอยู่แล้วเป็นบางส่วน การพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนสอดคล้องกับกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) ที่ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียน กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงไม่ให้นักเรียนทุกคนที่จะทำได้หรือมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “...หรือส่งเสริมเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ให้สูงขึ้น...” ปัญหาที่พบในการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน คือ การสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 47.00) วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า

...ตามปกติแล้ว การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรจะเป็นผลพลอยได้จากการแข่งขันกีฬา ภายในโรงเรียน ซึ่งได้จัดให้นักเรียนส่วนมากของโรงเรียนเรียบร้อยเท่านั้น งบประมาณและทรัพยากรที่เหลือน้อยส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนน้อยจึงนำมาใช้กับการจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน...

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.25) มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้ เกม กีฬา และมีโรงเรียนจำนวน 78 โรงเรียน (ร้อยละ 39.40) ที่จัดการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดยจัดการเรียนการสอนให้เด็กสมาธิสั้นมากที่สุดเป็นซึ่งจะแยกสอนตามความผิดปกติ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 10 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุว่า “...การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน...”

และยังระบุไว้อีกว่า

...การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ...

ดังนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียนให้ครบทุกโปรแกรมและจัดอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับหลักการสำคัญของการจัด โปรแกรมนั้นๆ ด้วย ดังที่ วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวว่า “...การดำเนินโปรแกรมพลศึกษาใน โรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬภายใน โรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมนันทนาการ และโปรแกรมการจัด พลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ...”

สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีสนามกลางแจ้งร้อยละ 98.00 รองลงมาคือ ลานเอนกประสงค์ร้อยละ 71.70 สภาพและลักษณะ พบว่า มีความปลอดภัย มีพื้นที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และมีความเพียงพอ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Bamigboye (1985) พบว่า “...อุปกรณ์ทางพลศึกษาควรมีให้เพียงพอกับจำนวน นักเรียน ให้อยู่สภาพที่ใช้ได้และสถานที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี...” และเป็นไปตาม วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “...หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่ง เพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการ นำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาวางตามลำพังได้ด้วย...”

สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 85.40) มีการ

ตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 80.80) มีอ่างล้างหน้า ล้างมือ สำหรับทำความสะอาด (ร้อยละ 75.80) มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และ ฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียนเรียนการสอน (ร้อยละ 61.60) มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเรียนการสอน (ร้อยละ 57.60) ซึ่งสอดคล้องกับฟอง เกิดแก้ว (2514) ได้กล่าวเกี่ยวกับ สถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้

...เครื่องอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และวัสดุในการสอนพลศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของการสอนพลศึกษา เพราะการสอนพลศึกษา ส่วนใหญ่ต้องอาศัย เครื่องอำนวยความสะดวกเช่น สนามเด็กเล่น อุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลือง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์ให้เพียงพอ...

การจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาร้อยละ 65.60 ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ศึกษาเป็นบางคนร้อยละ 23.30 และมี 18 โรงเรียน ร้อยละ 9.10 ที่ครูพลศึกษาไม่ได้ศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยได้นำ มาตรา 6, 23, 10 และ 22 มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด กล่าวได้ว่าเป็นมาตราที่สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประมาณ 75% ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสอดคล้องกับกลับลัทธิการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้อ 5 ที่ว่า “เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงานร้อยละ 80.30 การสอนแบบกิจกรรมร้อยละ 85.40 การสอนแบบบรรยายร้อยละ 68.20 การสอนแบบร่วมมือร้อยละ 65.70 และการสอนแบบศึกษาค้นคว้าตนเองร้อยละ 62.60 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการจัดกิจกรรมการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัย ซึ่งเป็นไปตามการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

...การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่ ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย...

ดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวเกี่ยวกับวิธีการสอนไว้ว่า “...ครูผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นผู้นำ (Coaching) ให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ และแนวทางชีวิต เป็นคนใจดีมีเหตุผล เป็นตัวอย่างที่ดี ใฝ่หาความรู้ สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และค้นคว้าหาความรู้...”

การประเมินผลการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม กำหนดคะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ 20, 40, 10, 10 และ 10 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษาประเมินผลการเรียนรู้โดยเน้นทักษะมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ระบุไว้ว่า

...มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ...

และไม่สอดคล้องกับจุดหมายในข้อ 3 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่า “มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และรักการออกกำลังกาย” และ

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวโดยสรุปว่า “...องค์ประกอบที่จะวัดในแต่ละด้าน ควรให้คะแนน การพัฒนาการในทุกๆ ด้าน 5 ด้านไปพร้อมๆ กัน...”

การประเมินการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือ ของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการประเมินด้านความรู้ด้วยการใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย เครื่องมือที่นำมาใช้ยังไม่ หลากหลายและควรสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประเมินด้านทักษะทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง ร้อยละ 87.37 และใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน ร้อยละ 74.24 การใช้ แบบทดสอบมาตรฐานไม่เหมาะสมในการประเมินผลในปัจจุบัน ดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวไว้ว่า

...แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐานมีเป็นจำนวนมากที่ใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็น แบบทดสอบทักษะ (Skill Test) และข้อสอบข้อเขียน (Written Test) อย่างไรก็ตาม นักพลศึกษาพบว่า แบบทดสอบดังกล่าว เป็นแบบการวัดแบบเดิม (Traditional Method) ซึ่งรูปแบบการประเมินที่เคยปฏิบัติกันมาไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ หรือเป็น รูปแบบที่ดูเหมือนว่าไม่วัดในสิ่งที่ต้องการวัด...

ส่วนการประเมินทักษะเชิงคุณภาพใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 92.93 ประเมินด้าน คุณธรรม และจริยธรรม ด้วยแบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม ร้อยละ 70.20 ใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 55.56 และประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยแบบสังเกต ร้อยละ 78.79 แบบวัด คุณลักษณะ ร้อยละ 75.25 และใช้เกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 41.92 จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนวิชา พลศึกษานิยมใช้การประเมินเชิงคุณภาพด้วยเกณฑ์การประเมินมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็น การประเมิน แบบอัตนัย แต่การมีรายละเอียดครบเอาไว้ จะช่วยให้การประเมินมีความเชื่อถือได้ และมีความเป็น ปรนัยมากขึ้นกว่าการใช้แบบประเมินค่า

การดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือ ของ ประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น การ ทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นการทดสอบ สมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 4 มาตรฐาน พ4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้นที่ระบุว่า“...ทดสอบสมรรถภาพทางกายและพัฒนาได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นการทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดช่วงชั้นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 มาตรฐาน พ4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 7 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระบุว่า..วางแผนและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไกและเมื่อพิจารณาแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.53) ใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของกรมกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST) ข้อทดสอบส่วนใหญ่เป็นข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการทดสอบ ได้แก่ การทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ เห็นได้ว่าครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคเหนือ ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านสมรรถภาพทางกาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมจำนวนประชากร 242 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 242 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูนและจังหวัดอุตรดิตถ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ
ของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียง
ข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบ
เพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลาย
ข้อ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นคำถาม
ปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และ
คำถามปลายเปิด

2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้
เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบ
ได้หลายข้อ

2.5 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามปลายปิด
แบบสำรวจรายการ

2.6 การจัดการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว
จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียง
ข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้
หลายข้อ และคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนเพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

3. ในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดตามเป็นระยะๆ พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.81 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และค่าฐานนิยม
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และค่าฐานนิยม

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษา สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

1.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา แต่มี 2 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

1.2 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษามากที่สุด

1.3 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ รับผิดชอบการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยรับผิดชอบการสอนในแต่ละภาคเรียน จำนวน 3 กิจกรรม

1.4 การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่ มีการสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ หัวข้อที่เข้าร่วมประชุมมากที่สุด คือ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา

1.5 ก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด

1.6 ในช่วงปี พ.ศ.2552-ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด

2. การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

2.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง มี 2 โรงเรียน ที่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากรระดับจังหวัดมากที่สุด มี 25 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้รับการอบรม

2.3 ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนของความมุ่งหมายและหลักการมากที่สุด และได้ศึกษาเกี่ยวกับสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามากที่สุด ในส่วนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการศึกษาสาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น มากที่สุด มี 13 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้เป็นคณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

2.5 คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่

2.6 การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการบูรณาการกับสาระสุขศึกษาเป็นมากที่สุด

2.7 การพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬา วิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ
ของประเทศไทยส่วนใหญ่ พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

2.8 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดทำสาระหลักสูตร
ซึ่งครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 5 สาระ โดยสาระที่ 3 นำมาใช้มากที่สุด

2.9 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงหลักสูตร
พลศึกษาทุกๆ 3 ปี ปัญหาในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม
หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น

3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยทุกโรงเรียน กำหนดโครงสร้าง
การเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เป็นสาระพื้นฐาน จำนวนชั่วโมง
เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 121 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม จำนวนชั่วโมงเรียน
1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 191 โรงเรียน
กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) เป็นสาระ
พื้นฐาน จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 129 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม
จำนวนชั่วโมงเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรม
กิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ในแต่ละระดับชั้นต่อภาค
การศึกษา จำนวน 2 กิจกรรมโดยกิจกรรมที่ถูกใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้มากที่สุดคือ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิส

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคต้น ส่วนใหญ่ใช้กีฬากระบี่กระบอง
ภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬากรีฑา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาออลเลย์บอล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคต้น ส่วนใหญ่ใช้กีฬาตะกร้อ
ส่วนภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาออลเลย์บอล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอล

4. การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

4.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 166 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และจัดให้มีการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 38 โรงเรียน

4.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 166 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง จำนวน 46 โรงเรียน และจัดให้มีการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง จำนวน 41 โรงเรียน

4.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการดำเนินการการแข่งขันกีฬาภายใน เป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยมีการจัดดำเนินโครงการในภาคต้น กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ วอลเลย์บอล ฟุตบอล และ เซปักตะกร้อ กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขันส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางกาย และกีฬาที่จัดสอน

4.4 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันอย่างเพียงพอ มี 2 โรงเรียนที่ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ กีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ฟุตบอล เซปักตะกร้อและวอลเลย์บอล

4.5 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 78 โรงเรียน มีการจัดการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งมี 43 โรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ โดยจัดการเรียนการสอนให้เด็กสมาธิสั้นมากที่สุด ซึ่งจะแยกสอนตามความผิดปกติ

4.6 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้เกม กีฬา ซึ่งจะจัดกิจกรรมในช่วงเลิกเรียน

5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย โดยมีสนามกีฬากลางแจ้ง และบริการน้ำดื่มมากที่สุด

5.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ได้แก่ โรงยิมเนเซียม อุปกรณ์กีฬาต่างๆ และสนามกีฬามาตรฐาน

6. การจัดการเรียนรู้

6.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ได้มีการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 18 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้ศึกษา

6.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ได้ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 มาตรา 23 และมาตรา 10

6.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 75%

6.4 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

6.5 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ ใช้วิธีการสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากที่สุด คือ การมีวินัย

7. การประเมินผลการเรียนรู้

7.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม

7.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ประเมินผลการเรียนรู้ครบทุกด้าน แต่ยังมีส่วนน้อยที่ประเมินไม่ครบทุกด้าน

7.3 การกำหนดคะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ คือ 20, 40, 10, 10 และ 10

7.4 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

7.4.1 ด้านความรู้ ส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย

7.4.2 ด้านทักษะ ส่วนใหญ่มีการประเมิน 2 แบบคือ เจริญปริมาณ ใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง และเชิงคุณภาพ ใช้เกณฑ์การประเมิน

7.4.3 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ส่วนใหญ่ใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม

7.4.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายโดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST)

7.4.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกต

7.5 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย ส่วนใหญ่ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก

7.6 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก องค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ ความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ ตามลำดับ

7.7 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 องค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ ความคล่องแคล่วว่องไว ความอ่อนตัว ความเร็ว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และดัชนีมวลกาย

7.8 ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ นำมาใช้เป็นแบบทดสอบมาตรฐาน

7.9 การประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ใช้แบบอิงเกณฑ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ดังนี้

1. ทุกโรงเรียนควรจัดให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 1 คนต่อ 1 โรงเรียน
2. โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีอัตราการสอนเป็น 3 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพื่อครูจะได้นำเวลานอกเหนือจากเวลาสอน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรูของผู้เรียน การฝึกซ้อมกีฬา
3. โรงเรียนควรปรับปรุงโครงสร้างวิชาพลศึกษา ให้มีจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษามากขึ้น ควรกำหนดชั่วโมงเรียนพลศึกษาอย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
4. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนพลศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตร พลศึกษาทุกชั้นตอน และต้องจัดทำแผนการเรียนรู้วิชาพลศึกษาทุกคน
5. โรงเรียนควรจัดการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน
6. โรงเรียนควรส่งเสริมการเข้าร่วมการแข่งขันระหว่างโรงเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถในกิจกรรมหรือกีฬานั้นๆ

7. โรงเรียนควรจัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนให้เพียงพอ

8. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้และการกำหนดสัดส่วนคะแนน การพิจารณาสัดส่วนคะแนนควรมีความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบให้มีความสอดคล้องกับมาตรา 23 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจุดหมาย ข้อ 3 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

9. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย และการประเมินทางเลือกเพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

10. โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทดสอบและประเมินสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นปี

11. ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ แจ้งให้กับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้เก็บข้อมูล เพื่อทราบถึงปัญหาและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและทำการแก้ไข พัฒนาและปรับปรุงต่อไป

12. การเก็บข้อมูลควรมีการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทุกคน และควรใช้การสุ่มแบบบังเอิญ เพื่อเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาโรงเรียนเอกชนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในทุกส่วนของประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนพลศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทั้ง
ในมหาวิทยาลัยกำกับของรัฐและภาคเอกชน



เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2531. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2533. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2535. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรรวิ บุญชัย. 2550. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
ขั้นสูง. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

_____. 2552. “การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้” เอกสารประกอบการเรียนการสอน
วิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

_____. 2554. “การทดสอบและวัดผลทางพลศึกษา” เอกสารประกอบการบรรยายการทดสอบ
และวัดผลทางพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
(อัคราณา)

_____. 2555. “แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา”
เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาบุคลากรอบรมเชิงปฏิบัติการ. ภาควิชา
พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เกรียงศักดิ์ วิภักดิ์กาญจน์. 2551. สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ชาตรี สำราญสุข. 2555. สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคกลางในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประสิทธิ์ คำภู่ง. 2544. ปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์กร ไพจิตร. 2553. สถานภาพของโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชิต ภูติจันทร์. 2547. การทดสอบและการประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.

ฟอง เกิดแก้ว. 2514. การพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.

ฟอง เกิดแก้ว, สวัสดิ์ ทรัพย์จันทน์ และบรรจง คณะวรรณ. 2523. การพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550. **โครงการประเมินยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน).** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2540. **หลักการพลศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Williams, J. F. 1964. **The Principles of Physical Education.** Philadelphia: Saunders.

_____. 2548. **รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา คุณาภิสิทธิ์. 2541. **หลักสูตรพลศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

_____. 2556. **เป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางกายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น** (Online). <http://www.tahper.or.th/Chiang%20mai/9956/56.pdf>, 25 พฤษภาคม 2556.

วิริยา บุญชัย, อลิสา พงษ์อมรพรหม และ ไพวัลย์ ตันลาพุด. 2532. **“การประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย”** รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิสูตร กองจินดา. 2545. **การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย. 2548. **“ปฏิญญาราชบุรี.”** **วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ.** 31(มกราคม-ธันวาคม 2548): 102.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. **Secondary School Online** (Online). <http://210.246.188.154/mathayom/school/detail01/index.php>, 22 กันยายน 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

_____. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อรพรรณ ปุณญา. 2553. **สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อเนชา มาสมัคร. 2553. **สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bamigboye, S.O. 1985. **An Appraisal of the Physical Education Program in the Teacher Colleges in the Kwara State of Nigeria** (Online).
<http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, May 25, 2013.

Dumaguin, J. 1985. **An Evaluation of the Status of Physical Education Programs in the Public High School of Hawaii** (Online). <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, May 25, 2013.

Kulik, K.S. 2009. **Implementation of a quality physical education program as defined by the National Association for Sport and Physical Education of public high schools in southwestern Pennsylvania** (Online). <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1917927421&sid=18&Fmt=2&clientId=56170&RQT=309&VName=PQD>, February 20, 2010.

National Association for Sport and Physical Education & American Heart Association. 2006. **2006 Shape of the Nation Report: Status of Physical Education in the USA**. Reston, Virginia: National Association for Sport and Physical Education.

The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations. 2005. **International Conference on Sport and Education, Celebrating 2005 United Nations International Year of Sport and Physical Education**. Bangkok.





ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการบ้านาญ
2. รองศาสตราจารย์ รัตนา เสงส์สวัสดิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. รองศาสตราจารย์ สมบูรณ์ จิระสถิตถ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย ชอชมธรรมสกุล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภักดิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริชัย ศรีพรหม
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พีรเดช มาลีหอม
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพงษ์ แยมงามเหลือ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. อาจารย์ ดร.ไพเราะ อังสุสุนถมุล
ตำแหน่ง รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
10. อาจารย์ ดร.จุฑามาศ บัตรเจริญ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. อาจารย์ วิชาญ มะวิญธร
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. อาจารย์ สุริยัน สุวรรณกาล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร. ๐๒-๕๔๒๘๖๗๑

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน ๑ ฉบับ

๒. หนังสือชี้แจงการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทย” ซึ่งได้รับอนุมัติเงินอุดหนุนการวิจัย มก.ประจำปี ๒๕๕๕ โดยจะทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

การทำวิจัยในครั้งนี้ จำเป็นต้องขอข้อเสนอแนะจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยในส่วนของ “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพมากที่สุด และจะได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยต่อไป คณะผู้วิจัยโครงการวิจัยและนิสิตที่รับผิดชอบในโครงการวิจัยดังกล่าว ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของเนื้อหาเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงต่อไป

คณะผู้วิจัยโครงการวิจัย และนิสิตภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่รับผิดชอบโครงการวิจัยในแต่ละภาค หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/



ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน ๑ ฉบับ
๒. หนังสือชี้แจงการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา ค คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทย” ซึ่งได้รับอนุมัติเงินอุดหนุนการวิจัย มก.ประจำปี ๒๕๕๕ โดยจะทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

การทำวิจัยในครั้งนี้ จำเป็นต้องขอข้อเสนอแนะจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในส่วนของ “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพมากที่สุด และได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยต่อไป คณะผู้วิจัยโครงการวิจัยและนิสิตที่รับผิดชอบในโครงการวิจัยดังกล่าว ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ จึงใคร่ขอร้องเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของเนื้อหาเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงต่อไป

คณะผู้วิจัยโครงการวิจัย และนิสิตภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่รับผิดชอบโครงการวิจัยในแต่ละภาค หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย)

หัวหน้าโครงการวิจัย



(สำเนา)

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/ว.๐๒๖



ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กทม. ๑๐๕๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเสนอแนะแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวผกาดี สะเกคำ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง “สภาพการจัดการเรียนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย” ได้การควบคุมของ

รศ.ดร.กรรวิ บุญชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากท่าน โดยให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยให้มีค วามถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับไม่นำไปเปิดเผย

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อวยพร ตั้งธงชัย)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. ๐๒-๕๔๒-๘๖๗๑

มือถือ (นิสิต). ๐๘๕-๕๕๕-๔๕๓๕



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้ตอบ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนกา รสอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางใน การปรับปรุงและพัฒนาโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ใน สถานะที่ท่านเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียน **จึงใคร่ขอความ** **อนุเคราะห์จากท่านหรือผู้ได้รับมอบหมาย**ได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอได้โปรดตอบให้ครบ ทุกข้อ พร้อมด้วยข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หากมีข้อสงสัยหรือขัดข้องประการใด สามารถติดต่อมายังผู้วิจัย (นางสาวผกาดี สะเกาคำ) โทรศัพท์ 089-999-4939 โดยรายละเอียดของ แบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคเหนือของประเทศไทย

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่าน มีความสำคัญยิ่งต่อความสมบูรณ์ของการทำวิจัย ในครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านส่งแบบ สอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยนำแบบสอบถามใส่ในซอง เอกสารสีน้ำตาลที่ติดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยแล้วส่งกลับที่ นางสาวผกาดี สะเกาคำ อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

นางสาวผกาดี สะเกาคำ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

คำชี้แจง 1. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

2. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ชื่อโรงเรียน..... ตำบล.....

อำเภอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัด ☐ สพป. ☐ สพม.

เขต.....จังหวัด

2. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนขนาดใด

☐ เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)

☐ กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน)

☐ ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน)

☐ ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)

3. ลักษณะของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนแบบใด

☐ เฉพาะชาย

☐ เฉพาะหญิง

☐ สหศึกษา (ชาย-หญิง)

4. สัดส่วนของจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยต่อ 1 ห้องเรียนในความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน เป็นอย่างไร

☐ น้อยกว่า 30 คน

☐ 30-40 คน

☐ 41-50 คน

☐ มากกว่า 50 คน (โปรดระบุจำนวนคน)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย

2.1 ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านคน (รวมถึงตัวท่านด้วย)

☐ ครูประจำการคน (โปรดระบุ) เพศชายคน เพศหญิง คน

☐ ครูอัตราจ้าง.....คน (โปรดระบุ) เพศชายคน เพศหญิง คน

2. ช่วงอายุของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ น้อยกว่า 25 ปีคน

☐ 25-29 ปีคน

☐ 30-34 ปีคน

☐ 35-39 ปีคน

- ☐ 40-44 ปีคน ☐ 45-49 ปีคน
☐ 50-54 ปีคน ☐ 55 ปีขึ้นไปคน

3. จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาที่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษาในโรงเรียนของท่านคน

4. จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาที่จบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ในโรงเรียนของท่านคน

(โปรดระบุสาขาวิชาและระดับการศึกษา)

- ☐จำนวนคน
☐จำนวนคน
☐จำนวนคน

5. คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน

- ☐ ปริญญาตรีจำนวนคน
☐ ปริญญาโทจำนวนคน
☐ ปริญญาเอกจำนวนคน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)จำนวนคน

6. ตำแหน่งทางวิชาการของครูพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน

- ☐ คศ. 1จำนวนคน
☐ คศ. 2จำนวนคน
☐ คศ. 3จำนวนคน
☐ คศ. 4จำนวนคน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)จำนวนคน

7. ในโรงเรียนของท่าน ครูผู้สอนพลศึกษามีภาระงานสอนโดยเฉลี่ย ชั่วโมง/สัปดาห์

8. รายวิชาที่ครูผู้สอนพลศึกษาสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สอนเฉพาะพลศึกษา
☐ สอนพลศึกษาและสุขศึกษา
☐ สอนพลศึกษา และรายวิชาอื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ระดับชั้นที่ครูพลศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบในการสอน

- ☐ เฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้น ☐ เฉพาะมัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

10. จำนวนชนิดของกิจกรรมทางกายที่ครูพลศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบในการสอนในแต่ละภาคเรียน

- ☐ 1 กิจกรรมทางกาย/กีฬา ☐ 2 กิจกรรมทางกาย/กีฬา
☐ 3 กิจกรรมทางกาย/กีฬา ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

11. ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การนิเทศการสอนพลศึกษา (อาจมีการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มสาระ)
☐ ได้รับการสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ
☐ มีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย
☐ ให้ลาศึกษาต่อ
☐ ให้ทุนการศึกษา
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. เนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ใดต่อไปนี้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมสัมมนาก่อน

การจัดทำสาระหลักสูตร พลศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา
☐ การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
☐ การสอนพลศึกษา
☐ การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
☐ การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา
☐ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

13. เนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ใดต่อไปนี้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมสัมมนาในช่วงปี

พ.ศ. 2552 ปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา
☐ การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
☐ การสอนพลศึกษา
☐ การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
☐ การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา

☐ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. โรงเรียนได้มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาหรือไม่

☐ มี (ทำข้อถัดไป)

☐ ไม่มี (หากโรงเรียนไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา แล้วโรงเรียนใช้หลักสูตรใด

(โปรดระบุ).....

(ข้ามไปทำหัวข้อ 2.3 ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน)

2. โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรพลศึกษาอย่างไร

☐ จัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง

☐ จัดทำหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น

3. คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ครูผู้สอนพลศึกษา

☐ ครูผู้สอนสุขศึกษา

☐ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

☐ ตัวแทนท้องถิ่น/ชุมชน

☐ ตัวแทนนักเรียน

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

5. ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับ

การจัดทำหลักสูตรโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ

☐ การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

☐ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย

☐ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านที่เคยเข้ารับการ

ฝึกอบรม

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ท่านได้รับการถ่ายทอดการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากใคร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผู้อำนวยการ ☐ วิทยากรระดับจังหวัด
- ☐ ศึกษานิเทศก์ ☐ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
- ☐ วิทยากรจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ)
- ☐ วิทยากรจากสมาคมวิชาชีพ (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย)
- ☐ ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

7.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ความมุ่งหมายและหลักการ
- ☐ ประเด็นของความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
- ☐ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
- ☐ แนวการจัดการศึกษา

7.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- ☐ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในข้อที่เป็นประเด็นสำคัญของหลักการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
- ☐ โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- ☐ วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ คุณภาพของผู้เรียน
- ☐ สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ กระบวนการจัดทำหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ การจัดการเรียนรู้

- ☐ องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- ☐ องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และสมรรถภาพทางกลไก
- ☐ การประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- ☐ หลักในการพิจารณาองค์ประกอบการตัดสินระดับคะแนนผลศึกษา
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

8. การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนผลศึกษาของโรงเรียนท่าน กำหนดโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา
- ☐ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
- ☐ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ครูผู้สอนผลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรผลศึกษาในขั้นตอนใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนผลศึกษา
- ☐ การศึกษาสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น
- ☐ การกำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปี/ช่วงชั้น รายปี และรายภาค
- ☐ การเขียนคำอธิบายรายวิชา
- ☐ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- ☐ การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้
- ☐ การจัดทำโครงสร้างรายวิชา
- ☐ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

10. การจัดทำหลักสูตรผลศึกษาได้บูรณาการกับกลุ่มสาระใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระวิชาสุขศึกษา
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

- ☐ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ☐ ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

11. การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกาย/กีฬา ได้พิจารณาดำเนินการจากพื้นฐานดังต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ศึกษาจากสาระ และมาตรฐาน
- ☐ ศึกษาจากตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น
- ☐ สำรวจความสนใจและความต้องการของนักเรียน
- ☐ พิจารณานุเคราะห์ในโรงเรียนและในชุมชน
- ☐ พิจารณาจากสถานที่
- ☐ พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. สาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่นำมาจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วย

สาระใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สาระที่ 1
- ☐ สาระที่ 2
- ☐ สาระที่ 3
- ☐ สาระที่ 4
- ☐ สาระที่ 5

13. โรงเรียนได้จัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษาหรือไม่

- ☐ มี
- ☐ ไม่มี เพราะ

14. คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาอย่างไร

- ☐ ทุกๆ 3 ปี
- ☐ ทุกๆ 5 ปี
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

15. ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน คือข้อใดต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษาในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- ☐ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- ☐ การกำหนดกิจกรรมทางกาย/กีฬาในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- ☐ การพิจารณาจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กับการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

☐ องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และ
สมรรถภาพทางกลไก

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.3 ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความ
ลงในช่องว่างให้ สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

หมายเหตุ เขียนเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง ในกรณีที่คำตอบมีหลายข้อที่เป็นจริง

1. โรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)
และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1-3)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์
☐ สาระพื้นฐาน	
☐ สาระเพิ่มเติม	
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์
☐ สาระพื้นฐาน	
☐ สาระเพิ่มเติม	
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

2. จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬาโดยเฉลี่ยหรือที่ทำเป็นประจำในการใช้ป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้
พลศึกษาใน แต่ละระดับชั้น/ภาคการศึกษา คือ

☐ 1 กิจกรรม ☐ 2 กิจกรรม ☐ 3 กิจกรรม
☐ มากกว่า 3 กิจกรรม ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในแต่ละชั้นปี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
1		
2		
3		

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
4		
5		
6		

2.4 ด้านการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. โปรแกรมพลศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียนประกอบด้วยโครงการดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ☐ โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาอย่างไร

☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3)

☐ จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

☐ จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

☐ จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง

☐ จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, 6)

☐ จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง

☐ จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

☐ จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง

☐ จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า
2 ชนิดกีฬา

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

☐ จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ
2 ชั่วโมง)

☐ จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

☐ จัดการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

1.2 ลักษณะการจัดชั้นเรียนพลศึกษา

☐ เฉพาะชาย ☐ เฉพาะหญิง ☐ สหศึกษา (ชาย-หญิง เรียนรวมกัน)

2. ☐ โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2.1 จำนวนครั้งในการจัดดำเนินการ โครงการ

☐ จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ.....ครั้ง ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.2 ช่วงเวลาที่จัดดำเนินการ

☐ ภาคต้น

☐ ภาคปลาย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.3 ลักษณะของการจัดการแข่งขัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ แบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.4 เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนออกเป็นสีต่างๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ แบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน

☐ แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน

☐ แบ่งนักเรียนเป็นสี ตามตึกเรียน หรือคณะ

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.5 กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขัน มีดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ฟุตบอล

☐ บาสเกตบอล

☐ วอลเลย์บอล

☐ เซปักตะกร้อ

☐ ฟุตซอล

☐ รักบี้ฟุตบอล

☐ แสนด์บอล

☐ แฮร์บอล

☐ แบดมินตัน

☐ เทเบิลเทนนิส

☐ เปตอง

☐ กีฬา

- ☐ ว่ายน้ำ ☐ หมากรุก ☐ กรีฑาประเภทลู่
☐ กรีฑาประเภทลาน ☐ กีฬาพื้นเมือง ☐ หมากระดาน
☐ การเดินร่ำแบบแอโรบิก ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.6 กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันสอดคล้องกับกิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดสอนในโรงเรียน หรือไม่

- ☐ สอดคล้อง ☐ ไม่สอดคล้อง ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) ...

2.7 ระยะเวลาในการจัดการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน เป็นดังนี้

- ☐ 1 วัน ☐ 2-3 วัน ☐ มากกว่า 3 วัน

3. ☐ โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

3.1 โรงเรียนมีโปรแกรมการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- ☐ มี (ทำข้อถัดไป)
☐ ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 4)

3.2 โรงเรียนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- ☐ มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ
☐ มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ
☐ ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.3 โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนชนิดใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ฟุตบอล ☐ บาสเกตบอล ☐ วอลเลย์บอล
☐ เซปักตะกร้อ ☐ ฟุตซอล ☐ รักบี้ฟุตบอล
☐ แอโรบิก ☐ แฮนด์บอล ☐ แบดมินตัน
☐ เทเบิลเทนนิส ☐ เปตอง ☐ ลีลาศ
☐ ว่ายน้ำ ☐ หมากรุก ☐ กรีฑาประเภทลู่
☐ กรีฑาประเภทลาน ☐ กีฬาพื้นเมือง ☐ หมากระดาน
☐ การเดินร่ำแบบแอโรบิก ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ☐ โปรแกรมพลศึกษาพิเศษ

4.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษหรือไม่

- ☐ มี (ทำข้อถัดไป) ☐ ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 5)

4.2 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษประเภทใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว
- ☐ เด็กสมาธิสั้น
- ☐ เด็กที่มีความบกพร่องและพฤติกรรมทางอารมณ์
- ☐ เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศทางกีฬา และความสามารถด้านอื่น ๆ
- ☐ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)
- ☐ เด็กออทิสติก
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

4.3 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร

- ☐ จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ
- ☐ จัดแยกสอนตามความสามารถพิเศษ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

4.4 โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษหรือไม่

- ☐ มี (โปรดระบุจำนวน คน) ☐ ไม่มี
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ☐ โปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ

5.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เกม กีฬา ☐ ค่ายพักแรม ☐ ศิลปะวาดเขียน
- ☐ ทักษะศึกษา ☐ ดนตรีและการแสดง ☐ การละเล่นพื้นบ้าน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

5.2 ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ช่วงเช้า ☐ ช่วงพักกลางวัน ☐ ช่วงหลังเลิกเรียน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.5 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงของสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนของท่าน ดังต่อไปนี้

ข้อ	รายการ	ช่องทำเครื่องหมาย	
		มี	ไม่มี
1	สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน 1.1 มีความพอเพียง 1.2 มีมาตรฐาน 1.3 มีความปลอดภัย 1.4 มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ		
2	สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน 2.1 สนามกลางแจ้ง 2.2 โรงยิมเนเซียม 2.3 ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ การเต้นรำแบบแอโรบิก..... 2.4 ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก 2.5 ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้ 2.6 สระว่ายน้ำ 2.7 อาคารเอนกประสงค์ 2.8 ลานเอนกประสงค์ 2.9 อื่นๆ (โปรดระบุ)		
3	อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน 3.1 มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 3.2 มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน..... 3.3 นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะของตนเอง..... 3.4 มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนยืมไปใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน		

3.5 มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียน		
3.6 มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย		
3.7 มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด		
3.8 มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด		

☐ โรงเรียนของท่านต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ ไม่ต้องการ

☐ ต้องการ (โปรดระบุ)

2.6 ด้านการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทุกท่านได้ศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

☐ ได้ศึกษา

☐ ได้ศึกษาเป็นบางคน

☐ ไม่ได้ศึกษา (ข้ามไปทำข้อ 3)

2. มาตราใดในพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ครูพลศึกษา

ได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ มาตรา 6

☐ มาตรา 7

☐ มาตรา 10

☐ มาตรา 22

☐ มาตรา 23

☐ มาตรา 24

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนของท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับใดหรือไม่

☐ มาก

☐ ปานกลาง

☐ น้อย

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

☐ ได้รับการอบรม

☐ ไม่ได้รับการอบรม

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ในการสอนวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณเท่าไร

☐ ประมาณ 100%

☐ ประมาณ 75%

☐ ประมาณ 50%

☐ ประมาณ 25%

☐ ประมาณ 10%

☐ ไม่ได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้คำนึงถึงประเด็นต่างๆต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดขั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น
- ☐ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- ☐ เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- ☐ การวางแผนอำนวยความสะดวก
- ☐ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง
- ☐ การสร้างบรรยากาศ
- ☐ การเรียนการสอนแบบพลวัต (dynamic) มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
- ☐ วางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ
- ☐ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
- ☐ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา
- ☐ มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง
- ☐ ไม่ยึดวิธีใดเพียงวิธีเดียว
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. วิธีการสอนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานำมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|---|---|
| ☐ วิธีสอนแบบบรรยาย | ☐ วิธีสอนแบบโครงงาน |
| ☐ วิธีสอนแบบปัญหาเป็นฐาน | ☐ วิธีสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ |
| ☐ วิธีสอนแบบอภิปราย | ☐ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน |
| ☐ วิธีสอนแบบอริยสัจ 4/สืบสวน | ☐ วิธีสอนแบบกิจกรรม |
| ☐ วิธีสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง | ☐ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มระดมสมอง |
| ☐ วิธีสอนแบบร่วมมือ | ☐ วิธีสอนแบบผสมผสาน |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | |

8. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านใดต่อไปนี้ ให้แก่ผู้เรียนบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|--|---|
| ☐ ความสามารถในการสื่อสาร | ☐ ความสามารถในการคิด |
| ☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา | ☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต |
| ☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี | ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) |

9. การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใด

ต่อไปนี้เป็นคำตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

- | | |
|---|---|
| ☐ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ | ☐ ซื่อสัตย์สุจริต |
| ☐ มีวินัย | ☐ ใฝ่เรียนรู้ |
| ☐ อยู่อย่างพอเพียง | ☐ มุ่งมั่นในการทำงาน |
| ☐ รักความเป็นไทย | ☐ มีจิตสาธารณะ |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | ☐ ไม่ได้จัด |

2.7 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนพลศึกษา (เกรด)

- | | |
|---|---|
| ☐ อิงเกณฑ์ | ☐ อิงกลุ่ม |
| ☐ อิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม | ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) |

2. องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) ในโรงเรียนของท่าน คือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พร้อมทั้งระบุสัดส่วนคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ (คะแนนรวม 100 คะแนน)

องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการพิจารณาตัดสินคะแนน (เกรด) วิชาพลศึกษา	สัดส่วนคะแนน
☐ ด้านความรู้	
☐ ด้านทักษะ	
☐ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	
☐ ด้านสมรรถภาพทางกาย	
☐ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	
รวม	100 คะแนน

3. วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

3.1 ด้านความรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|---|--|
| ☐ ข้อสอบแบบปรนัย | ☐ ข้อสอบแบบอัตนัย |
| ☐ การสัมภาษณ์ | ☐ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย |
| ☐ แฟ้มสะสมงาน | ☐ โครงงานกลุ่ม |
| ☐ แบบสำรวจรายการ | ☐ การบ้าน |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | |

3.2 ด้านทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ด้านปริมาณ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ แบบทดสอบ/ข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน
 - ☐ แบบทดสอบ/ข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ☐ ด้านคุณภาพ พิจารณาความถูกต้อง ความสวยงามในการปฏิบัติทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ แบบตรวจสอบรายการ (checklist)
 - ☐ แบบประเมินค่า (rating scale)
 - ☐ เกณฑ์การประเมิน (scoring rubric)
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.3 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|--|---|
| ☐ แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม | ☐ แบบตรวจสอบรายการ |
| ☐ แบบประเมินค่า | ☐ เกณฑ์การประเมิน |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | |

3.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย

3.4.1 การดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกาย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น
- ☐ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคต้น
- ☐ ก่อนการเรียนการสอนในภาคปลาย
- ☐ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย
- ☐ ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคต้น
- ☐ ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคปลาย
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.2 การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบด้วย
อะไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ
☐ ทดสอบสมรรถภาพทางกาย/สมรรถภาพทางกลไก
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.3 การพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบด้วยอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|---|--|
| ☐ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ | ☐ ความอดทนของกล้ามเนื้อ |
| ☐ ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ | ☐ พลังของกล้ามเนื้อ |
| ☐ ความเร็ว | ☐ ความอ่อนตัว |
| ☐ ดัชนีมวลกาย | ☐ ความคล่องแคล่วว่องไว |
| ☐ ความสมดุล หรือการทรงตัว | ☐ การประสานงาน |
| ☐ ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ | |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | |

3.4.4 การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบด้วย
อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ
☐ ทดสอบสมรรถภาพทางกาย/สมรรถภาพทางกลไก
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.5 การพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- | | |
|---|--|
| ☐ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ | ☐ ความอดทนของกล้ามเนื้อ |
| ☐ ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ | ☐ พลังของกล้ามเนื้อ |
| ☐ ความเร็ว | ☐ ความอ่อนตัว |
| ☐ ดัชนีมวลกาย | ☐ ความคล่องแคล่วว่องไว |
| ☐ ความสมดุล หรือการทรงตัว | ☐ การประสานงาน |
| ☐ ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ | |
| ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) | |

3.4.6 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

- ☐ แบบทดสอบมาตรฐานที่ท่านนำมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT)
- ☐ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST)
- ☐ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของ AAHPERD
- ☐ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของ JASA
- ☐ แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Best
- ☐ แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพสำหรับเด็กไทย อายุ 7-18 ปี
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ☐ แบบทดสอบของโรงเรียนของท่านเอง ซึ่งประกอบด้วยรายการทดสอบดังต่อไปนี้ (โปรดระบุ)
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

3.4.7 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

- ☐ ข้อทดสอบ/แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน ประกอบด้วย
- ☐ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ แรงบีบมือ ☐ แรงเหยียดขา
- ☐ แรงดึงหลัง ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ☐ ความอดทนของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ดันพื้นไม่จำกัดเวลา ☐ ลูก-นั่งไม่จำกัดเวลา
- ☐ ดึงข้อ ☐ งอแขนห้อยตัว (สำหรับนักเรียนหญิง)
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ลูก-นั่ง 30 วินาที ☐ ลูก-นั่ง 60 วินาที
☐ ดันพื้น 30 วินาที ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความอ่อนตัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ นั่งงอตัวไปข้างหน้า ☐ แตะมือด้านหลัง
☐ ก้มแตะ ☐ นั่งก้มตัวไปข้างหน้าแบบรูปตัววี
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความคล่องแคล่วว่องไว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วิ่งเก็บของ ☐ วิ่งฮั่มหลัก
☐ ก้าวเดิน 20 วินาที ☐ สควอททรัส (Squat Thrust) 20 วินาที
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความเร็ว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วิ่งระยะทาง 20 เมตร ☐ วิ่งระยะทาง 30 เมตร
☐ วิ่งระยะทาง 50 เมตร ☐ วิ่ง 4 วินาที
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความสมดุล หรือการทรงตัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ยืนขาเดียว ☐ หกกบ
☐ ยืนขาเดียวบนไม้ตามความกว้าง ☐ ยืนขาเดียวบนไม้ตามความยาว
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วิ่งในเวลา 6 นาที ☐ วิ่งในเวลา 9 นาที
☐ วิ่งในเวลา 12 นาที ☐ วิ่งระยะทาง 800 เมตร
☐ วิ่งระยะทาง 1,000 เมตร ☐ วิ่งระยะทาง 1 ไมล์
☐ วิ่งระยะทาง 1.5 ไมล์ ☐ ก้าวขึ้น-ลงบนเก้าอี้ 3 นาที
☐ ก้าวขึ้น-ลงบนเก้าอี้ 5 นาที ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (โปรดระบุ)

- ☐
☐
☐

-
-
-

3.4.8 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียน

- ☐ อิงเกณฑ์
- ☐ อิงกลุ่ม
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.9 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนของท่านได้มีการสร้างเกณฑ์สมรรถภาพทางกายอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|--|--|
| ☐ สร้างเกณฑ์แยกตามเพศ | ☐ สร้างเกณฑ์แยกตามระดับชั้น |
| ☐ สร้างเกณฑ์ทุกภาคเรียน | ☐ สร้างเกณฑ์เป็นรายปี |
| ☐ สร้างเกณฑ์ในทุก 3 ปี | ☐ สร้างเกณฑ์ในทุก 5 ปี |

3.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|---|---|
| ☐ แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ | ☐ แบบตรวจสอบรายการ |
| ☐ แฟ้มสะสมงาน | ☐ แบบสัมภาษณ์ |
| ☐ แบบวัดเจตคติ | ☐ แบบสังเกตพฤติกรรม |
| ☐ เกณฑ์การประเมิน | ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) |

ขอพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่าน

นางสาวผกาดี สะเภาคำ

ผู้วิจัย

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นางสาวผกาวิดี สะเกาคำ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 2 เดือนมกราคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาศึกษาศาสตร บัณฑิต (พลศึกษา) (เกียรตินิยมอันดับ 1) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	พ.ศ. 2554 ทุนนิสิตช่วยสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2554 ผู้ช่วยสอน วิชา 01172241: หลักและวิธีการสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2554 อาจารย์พิเศษสอนวิชาฟุตบอล โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการศึกษา พ.ศ.2555 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำตามสัญญาจ้าง โปรแกรมวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร